

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ

ΚΑΘΕ

ΚΤΡΙΑΚΗΝ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ

ΕΤΗΣΙΑ ΠΡΟΠΑΗΡΩΤΕΑ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΔΡ. 10

ΞΕΝΟΤΕΡΙΚΟΥ Φρ. Χρ. 10

Τιμή Φύλλου

10 Λεπτά 10

ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΑΣΡΩΝ
- ΠΡΟΣ ΤΩΝ ΒΕΡΩΝ.

ΕΤΟΣ Α΄.

ΑΘΗΝΑ, Κυριακή 16 Νοεμβρίου 1903

ΓΡΑΦΕΙΑ : Ύδρος Οικονόμου αριθ. 4 | ΑΡΙΘ. 70

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΘΝΙΚΗ ΜΑΣ ΙΣΤΟΡΙΑ

ΦΑΝΑΡΙΩΤΕΣ ΚΙ ΑΡΒΑΝΙΤΕΣ

Εκεί που το Έθνος βαθιοκοιμότανε ταχισμένο από της σκλαβιάς τα φαριμάκια, ξεπρόβαλαν άξαφνα δυο σημαντικά στοιχεία και το μαγγίτισαν ο Φαναριωτισμός κι ο Αρβαντισμός. Είχαμε και μερικά άλλα στοιχεία, που σάλευαν κι αυτά κάπως, και μπαινόβγαιναν και γλωσσικοποιούσανε σά γιοιούδες κοντά στον άρρωστο. Είχαμε να πούμε τους ανθρώπους της πένας και του καλαμιριού, που μέρα νύχτα πολεμούσανε να το μπλαστρώσουν το έθνος με Γραμματικές, με Συνταχικά, και με Φιλοσοφίες. Οι καθαυτο δουλεντάδες όμως, — εκείνοι που έδωσαν την ιστορία μας όχι με κοντύλια και με χαρτιά, παρά με ενέργεια και με καμώματα, που δημιούργησαν τη νέα εθνική μας μορφή κι έδωσαν το νέο εθνικό μας χρωματισμό, ήταν, καθώς είπαμε, οι άνθρωποι της γούνας και της κάπας της πολιτικής και της πιστόλας της οργάνωσης και του πολέμου. Οι Φαναριώτες κι οι Αρβανίτες.

Και ποιανού λαού ιστορία δε γίνεται με τέτοιους; Και σε ποιά γραμμένα χρονικά μέσα βρούσκες άλλο, παρά τα δυο αιώνα αυτά στοιχεία, της πολιτικής και του σπαθιού, να γοργοσαλεύουνε και να νεβοκατεβαίνουνε σά σαίτες, και να φαίνουν τη μοίρα του τόπου τους;

Κι όμως στη δική μας ιστορία υπάρχει κάποια διαφορά. Ήξαιτίας της πολύχρονης σκλαβιάς δούλευαν οι δυο αυτές μηχανές στα δικά μας μέρη με άσυνήθιστους τρόπους. Ο πολιτικός ο Φαναριώτης δεν έβγαζε τις φίνες πονηριές του για καλό των πατριωτών του, παρά για καλό του έχτρου των πατριωτών του. Αιτός την έπλαθε την ιστορική μας ζύμη χωρίς να το θέλη, και χωρίς μήτε να το καλοξέρη. Τα γνωστά ψεγάδια του, αφήνουμε που είναι κοινά ψεγάδια όλων των πολιτικών εκείνης της εποχής, μα δεν είναι τίποτε μπροστά σ' αυτό το φαριμάκι που έχνε γενεές αλάκερες μέσα στο εθνικό αίμα, να δουλεύη για κακό της πατρίδας του, αν περνούσε ποιές από το νου του πατρίδα!

Μ' άλλους λόγους, ή κλωστή που ξετύλαγε ή σαίτα του Φαναριώτη απάνω στο εθνικό το παννί,

Η ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ ΤΟΥ „ΝΟΥΜΑ“

ΑΡΓΥΡΗΣ ΕΦΤΑΛΙΩΤΗΣ

φαίνεται από την ανάπτυξη. Μας έμειναν έτσι κάμποσα όχι κολακευτικά σημάδια που μόλις φαίνονται από την καλή μας μεριά, και Κύριος οίδε πόσους χρόνους θα μας μείνουν ακόμα. Ήπειδή εΐτανε μεγάλη και πολυξάπλωτη ή Φαναριώτικη ή φυλή. Δεν εΐτανε μονάχα ο μεγαλονόματος που κράταγε τα χροσά κλειδιά της παντοδύναμης Πόρτας. Τραβούσε μύριους άλλους κατόπι του, που με τα πιδ ταπεινά και τα πιδ άναξιόπρεπα τερίπια αγωνιζόντανε να πιασούν από το μανίκι της πολύτιμης γούνας του.

Ας έρθουμε τώρα σ' άλλο ιστορικό μας στοιχείο, τάρβανίτικο.

Ανάγκη δεν είναι να ειπωθή εδώ τί λογής, πότε με τ'όνα περιστατικό πότε με τ' άλλο, ή Αρβανιτιά μας είχε πλημμυρισμένο τον τόπο από την αρχή του δέκατου όγδοου αιώνα, και πριν ακόμα.

Μωριάς, Αιτική, Βοιωτία, Ήπειρο, Εύβοια, Σπέτσες, Ύδρα, — και ποιά μας γωνιά δεν τους παράλαβε και δεν τους έθρεψε! Ας και κάποια μαγική δύναμη τους τράβαγε τους άντρες εκείνους κατά τα μέρη που τ'άχαν καταπλημμυρίσει οι προγόνοι τους και σε πολν άρχαιότερους χρόνους. Ας κι ή καλή μας μοίρα τους έφερε, να μās διδάξουν και πάλε τί θα πη άντρευσόνη συνόμα κι άντρωσύνη.

Μόλις κατέβηκαν, κι άρχισανε να μās ξανασαι-

νονν. Τη μάγειρε τη ρωχαίτη ψυχή ή λερή φουστανέλλα τους, κι ή άργυρόχουσή τους μαχαίρα. Κάποια άθώρητη φωτιά κρατούσε το σιβαρό τους χέρι, που άναψε μέσα στη ρωμοσύνη απ' άκρη σ' άκρη. Από τη στιγμή εκείνη εΐταν πιδ άδύνατο να μείνη το Έθνος άπραγο, άκίνητο και σάπιο σάν άρρωστιάριχος βάλτος. Άρχισε άμέσως να χύνεται και να παίρνη μαζί του πέτρες και ξύλα, να χαλνάη και σύγκαιρα να ποτιζη, μα βογκώντας και ξεκουφάροντας τους τρομαγμένους Παπάδες, μια παίζοντας και μονομονιζοντας κοντά στη σούβλα τ'άθανάτα του τραγούδι.

Δεν το ξεχνούμε πως πάμπολλοι Αρβανίτες κατέβαιναν τότες και δούλευαν κι αυτοί από την έχτοική τη μεριά, σάν τους Φαναριώτες. Μα, άφησε που δεν εΐταν όλοι τους, άφησε που ένα Σούλι μονάχα έσωνε νάντυνγίση όλα τάρβανίτικά μας παθήματα, άφησε που ή Ύδρα κι οι Σπέτσες θα μās έμνησκαν καθαρό κέρδος στο άντιζύγισμα, είχαν πάντα οι Αρβανίτες κάτι άντρίκιο συνόμα και πραχτικό στο χαρακτήρα τους, που και σά δεν το θέλανε, μās ευεργετούσε και μās έπλαθε το δικό μας το χαρακτήρα. Αν είχανε και σοσιήματα κλέφτικα ή και ψεύτικα, τί σημαίνει; Όλοι οι παρόμοιοι λαοί, σε παρόμοια περιστατικά και σε παρόμοιους καιρούς, κλέφτες και ψεύτες σταθήκανε. Οι βορεινοί που κατέβαιναν και πλημμυρίζανε στα παλιά την Ευρώπη, οι Γόθοι οι δικοί μας, και πολν άρχήτερα ακόμα οι πρόγονοί μας εκείνοι που τόσο νόστιμα τους περιγράφει ο Θουκυδίδης στην αρχή της ιστορίας του, τί άλλο ήξεραν παρά ληστεία; Κι όμως τί θα γίνονταν οι τόποι που πλημμυρίσανε, δίχως τάντρίκιο τους αίμα!

Τα ληστρικά ψεγάδια του Αρβανίτη εΐταν άντρίκια. Όλα του άντρίκια εΐταν του Αρβανίτη. Όταν αιτός στεκότανε στον περιγυρο του πύργου του άρματωμένος, και με το τοιμπούκι στο στόμα τήραγε δλόγους, να μαντέψη τί του σκάρωνε ο γείτονας του έχτρος ή φίλος, ήξερε τί ήθελε, κι ήξερε πως να το κάμη αυτό που ήθελε:

Σας έρωτώ τώρα, πως ά δε κατέβαινε ο θεόσταλτος Αρβανίτης να μās άνοίξη τα μάτια και να μās ξετινάξη τη μούχλα, πως μπορούσαμε να ελιπίσουμε ξαναγέννηση με μιάν αρχαία γραμματική και με τα φαναριώτικα τα τερίπια; Γελοίο και να το συλλογιστής μονάχα.

Κι ως τόσο, πόση ευγνωμοσύνη του δείξαμε ός την ώρα του άδελφικού μας αυτού λαού! Του βα-

φτίσαμε τη στολή του Έλληνική, κι αυτό είναι το μόνο σπολλάτι μας. Χρόνους και χρόνους μπορούσαμε να του απλώσουμε χέρι αγάπης, και να ακολουθήσουμε μαζί του το έργο που μαζί του αρχίσαμε. Μά το σκουλήκι της παλιάς της σαπίλλας δεν μπόρεσε όλότελα να το ξολοθρέψη μήτε ο Άρβανίτης. Αυτό είναι δουλειά του Καιρού Στο μεταξύ, κάμποση παρηγοριά μᾶς είναι να βλέπουμε πῶς τὴν ἔχουμε μέσα μας τὴ μαγιά του, πού είναι κι αὐτὴ ζήτημα καιροῦ νὰ δουλέψη και νὰ μᾶς βγάλῃ γερό και βαρβάνο ἔθνος στὸν κόσμο.

ΑΡΓΥΡΗΣ ΕΦΤΑΛΙΩΤΗΣ

ΑΠΟ ΕΞΕΝΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

Ἀφιερώνεται στοὺς γλωσσολόγους τῶν κυρίων ἄρθρων τῶν ἐφημερίδων μας.

Ὁ καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Marburg κ. A. Thumb δημοσιεύει στὴν Deutsche Literaturzeitung τῆς 17 τοῦ Ὀκτώβρη μιὰ κρίση πολὺ ἐπαινετικὴ φυσικᾶ, τοῦ γνωστοῦ μας συγγραμματος τοῦ Krumbacher γιὰ τὴ γλῶσσα μας. Ἀπὸ τὸ ἄρθρο τοῦ κ. Thumb παίρνουμε τὸ ἀκόλουθο ἀπόσπασμα:

Οἱ λόγοι πού ὑποστηρίζουν τὴ δημοτικὴ γλῶσσα και καταδικάζουν τὴ γραπτὴ γιὰ ἕναν ἄνθρωπο τῆς δυτικῆς Εὐρώπης εἶναι πράγματα πού ἐννοοῦνται μονάχα τους. Ἐπειδὴ ὅμως οἱ περισσότεροι Ἕλληνες δὲν ἐννοοῦν, ἢ δὲ θέλουν νὰ ἐννοήσουν ἐκεῖνα πού μᾶς διδάσκει ἡ ἱστορία τῆς φιλολογίας και ἡ ἱστορία τῶν γλωσσῶν, γίνεται ἀνάγκη νὰ τοὺς θυμίζῃ κανεὶς κἄτι μεγάλες ἀλήθειες, πού στὴ δυτικὴ Εὐρώπη ἀπὸ αἰῶνες τώρα ἔχουν περᾶση και στὴν ἐφαρμογὴ.

Τὸ σύγγραμμα τοῦ Krumbacher φαίνεται πῶς και στὴν Ἑλλάδα βαθεῖαν αἰσθησὴ ἔκαμε, μολοντί οἱ ἀντίπαλοι τῆς δημοτικῆς κατὰ τὸ παρὸν δὲ θὰ μεταπεισθῶν βέβαια. Βρίσκουν ἀνάρμοστο πρᾶγμα νὰ τολμᾷ ἕνας ξένος νὰ ἀνακατῶνεται στὸ γλωσσικὸ ζήτημα. Προσβάλλονται στὸ φιλότιμο, και τὸ αἰσθημα αὐτὸ ἀκριβῶς προδίδει τὴν ἀδυναμία τους. Διαμφισθητοῦνε στὸν ξένο τὸ δικαίωμα και τὴν ἰκανότητα νὰ ἐκφράζεται ἀπάνω σ' ἕνα ζήτημα τόσο ζωτικῶ, ἐνῶ μολαταῦτα ἀπ' τ' ἄλλο μεί-

ρος σ' ὅλους σχεδὸν τοὺς κλάδους τῆς ζωῆς, στὴν πολιτικὴ, στὴν ἐπιστῆμη, στὴν τέχνη ἀπ' αὐτοὺς τοὺς κακοὺς ξένους κρέμονται...

Οἱ Ἕλληνες ἔχουν καθιερώσει γιὰ τὴ γλῶσσα μιὰ ἀρχὴ πού μέσα στὴν Εὐρώπη μόνο οἱ Τούρκοι ἔχουν ὅμοια. Καὶ ὅμως σ' ἕνα πρᾶγμα οἱ Ἕλληνες συμφωνοῦν μαζί μας, ὅτι στὴν Εὐρώπη τὸ μέλλον δὲν ἀνήκει στοὺς Τούρκους. Ἀλλὰ κ' ἐκεῖνοι πού ἔχουν ἀληθινὸ ἐνδιαφέρον γιὰ τὸν ἑλληνικὸ λαὸ και ἔχουν τὴν πεποίθησὴ πῶς μέσα του κρύβει ἕνα γερό πυρῆνα πού μπορεί νὰναπτυχθῇ, μὲ πόνο βλέπουν αὐτὸν τὸ λαὸ νὰ τραβᾷ ἀπὸ ἕναν δρόμο πού γεννᾷ φόβους γιὰ τὸ μέλλον του.

Ἄν οἱ Ἕλληνες δὲ θέλουν νὰ εἶναι ἄλλο παρὰ ἀπόγονοι, χωρὶς δικὴ τους ὑπαρξὴ και παραγωγὴ, τότε τὸ μέλλον στὰ Βαλκάνια ἀνήκει στοὺς Σλαῦους. Ὅποιος ἀναγνωρίζει στοὺς Ἕλληνες τὸ δικαίωμα νὰ ὑπάρχουν μόνο διότι εἶναι ἀπόγονοι, ὅπως ὁ Wilamowitz, αὐτὸς βέβαια πρέπει νὰ τοὺς συμβουλεύῃ κατὰ γραπτὴ τους γλῶσσα νὰ εἶναι πολὺ συντηρητικοί. Εἶναι ὅμως γιὰ νὰ θαυμάζῃ κανεὶς, πῶς Ἕλληνες (ὅπως ὁ Χατζιδάκις, Wochenschrift f. klass. Philologie 1903, 919 ff.) ἐπῆραν τὴ γνώμη αὐτὴ, μολοντί ἡ δικαιολόγησὴ τῆς εἶναι τόσο λίγη κολακευτικὴ γι' αὐτοὺς, και τὴν ἐχρησιμοποίησαν γιὰ νὰ ὑπερασπίσουν τὴν καθαρῆουσα. Ἐκεῖνος ὅμως πού κρίνει τοὺς Ἕλληνες εὐνοϊκώτερα, ἐπιθυμῇ νὰ τοὺς βλέπῃ ὄχι μόνον ὡς ἀπογόνους, ἀλλὰ και ὡς νέο λαὸ χωμένο μέσα στὸν παγκόσμια συναγωνισμό.

Οἱ ὀπαδοὶ τῆς μικρῆς ἀκόμη ἀλλὰ βαθυστόχαστης μερίδας, πού ἀπὸ 20 τώρα χρόνια πολεμᾷ τὴν ἐπίσημη γραπτὴ γλῶσσα, ἀναγνωρίζουν τί κινδύνους κρύβει γιὰ τὴ σχολικὴ μόρφωση καθὼς και γιὰ τὴν παραγωγικὴ ἐργασία ἢ τεχνικὴ αὐτὴ ἐξωτερικὴ μορφή τῆς-γλώσσας, πού σκοτίνει τὴν ἰδέα. Ὁ κ. Krumbacher, μὲ τὸ νὰ ἐρθῇ βοηθὸς μὲ τὸ ἀδιαφιλονίκητο κύρος του σ' αὐτὸν τὸν ἀγῶνα τῆς λαϊκῆς γλώσσας, ἐπρόσφερε μιὰ μεγάλη ὑπηρεσία, ἂν και κατὰ τὸ παρὸν μόνο ἀπὸ μιὰ μικρὴ μειωμένη ἔχει ν' ἀκούσῃ τὸ εὐχαριστῶ. Συγχρόνως ὅμως, μὲ τὸ ἔξοχο σύγγραμά του, πού συνδυάζει λεκτικὴ δύναμη μὲ βαθειὰ σοφία, ἐπλούτισε τὴ γλωσσικὴ και φιλολογικὴ βιβλιοθήκη τῆς νεώτερης Ἑλλάδας μὲ μιὰ πολύτιμη συμβολή.

Στ.

ΧΑΤΖΙΔΑΚΙΑΣ ΤΟΥ ΚΑΡΡΟΥ

Παννὶ βρωμᾷ!

Ἐνας γλωσσολόγος-πιοῦ μᾶς τιμᾷ
Και στὴν Εὐρώπη και στὴν Κίνα και στὸν Παναμᾷ
Και στὸ Βερολίνο θὰ βγάλῃ λόγο, μᾶ,
Κάποιος ἐκεῖ, ἀπιστος σάν τὸ Θωμᾷ,
Τοῦ γράφει πῶς κάλλιο νὰ τὸν κάμῃ παστουρμᾷ
Τὸ λόγο του, και μὴ τοῦ κάκου πολεμᾷ
Νὰ κάμῃ τὸν Κρουμπάχερο κενμᾷ,
Λοιπὸν αὐτὸς ὁ φίλος τὰ σιμᾷ
Ἄπ' τὴν Εὐρώπη, λέει, νὰ τὰ μάθῃ προτιμᾷ
Κ' ἔτσι, ἀπ' ἐκεῖ πρώτη φορὰ γιαμᾷ
Ἐμαθε πῶς ὑπάρχει και τὸ φύλλο τοῦ «Νουμᾷ»!
ΦΤΩΧΟΠΡΟΔΡΟΜΟΣ

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

— Δὲν ξέρεις, καημένη, εἶπε ἡ Ἑλένη, τί φοβερὸ δυστύχημα! Ἡ Φρόσω ἔχασε τὸν ἄντρα της.

— Τί λές; εἶπε ἡ Σοφία, και τὸν ἀγαποῦσε τόσο πολὺ! Θὰ τρέξω νὰ τὴν παρηγορήσω...

— Ὅχι, μὴν πῆς, εἶναι ἀπαρηγόρητη. Δὲ θέλει νὰ δεῖ ψυχῇ.

— Μὰ τί; κανέναν, κανέναν;

— Κανέναν... ἔξὸν τῆς μοδίστρας της.

Τὸ κεφάλι πού γάνουνε μερικὰ κορίτσια, συχνὰ βρίσκεται σὲ κάποιον ξένον ὄμο ἀκουμπισμένο.

Στὴν Ἀμερικὴ βάλανε μερικοὺς πετεινοὺς νὰ παραβοῦν ποῖς θὰ φωνάζει περισσότερες φορές. Ὁ νικητὴς λάλησε 32 φορές σὲ 17 λεπτά, ὁ δευτεῖος 42 φορές, κι ὁ τρίτος 33.

— Δὲν ὑπάρχει τίποτα στὸν κόσμῳ σάν τὴν ὑπομονή, εἶπε ἡ δασκάλα. Κοιτάξτε αὐτὴ τὴ ζουγραφιά μὲ τὸν ψαρᾷ πού ψαρεύει. Βλέπετε τί ὑπομονή! Στὸ τέλος πιάνει τὸ ψαρι μὲ τὴν ὑπομονή... Ἑλένη, δὲ φαίνεται νὰ προσέχεις. Ἀκουσες τί εἶπα;

— Μάλιστα, κυρία Φρόσω...

— Τί εἶπα λοιπὸν; Πῶς πιάνει ὁ ψαρᾷ τὰ ψάρια;

— Μὲ τὸ δόλωμα, κυρία Φρόσω.

Ἡ κυρία. Καημένη, δὲ; μου καμμιά ἐφημερίδα νὰ κοιτάξω

Ἡ κυρία. Ὅριστε ὁ «Νουμᾷ».

Ἡ κυρία. Ὄψ, ἄστος πού εἶναι κι αὐτὸς!

Ἡ κυρία. Μὰ εἶναι, λένε, γεμάτος σκάνδαλα.

Ἡ κυρία. Μάλιστα. Φιλολογικὰ ὅμως.

Ἡ κυρία. Νόστιμος. Ἐδιάβατες τὴν «Τρισεβγεννη»;

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΕΣ ΚΟΥΒΕΝΤΕΣ

2

ΣΠΥΡΟΥ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗ

Ο ΠΕΡΙΑΛΓΗΣ ΚΛΕΩΝ

Ἄς τὰ θαυμάσομε! ὄλα, γιὰ νὰ μὴ χασομεράμε γυρεύοντας τὸ θαυμαστότερο.

Κι ἄς θαυμάσομε! ἄκῃμα και τὴ σταθερότητα τοῦ κ. Ραγκαβῆ στις ἰδέες του και στὴν περιφρόνηση τῆς εὐφωνίας, περιφρόνηση πού δείχνει σὲ κάθε στίχο τῶν Ἀλγέων. Κι ἀλήθεια, τ' «Ἀλγη» του εἶν' ἕνας πόλεμος ἐναντίο στὴν εὐφωνία και στὴ μουσικὴ. Κυνηγᾷ: ὁ ποιητῆς — και τὸ πετυχαίνει — τὴ χασομωδία, και τὸ ταίριασμα δύσκολοπρόφερτων και κακόηχων φτῆγγων. Καὶ σὺ σκαρώνει κἄτι στίχους! Στὴν «Ἀπόκρῶν» π. γ. ξεχωρίζει γιὰ τὴν κακοφωνία του ὁ στίχος.

Τοῦ Βάκχου ἔρρει ὁ ζωμὸς ζωρὸς ὁ ζωοδότης.

Ἀλλὰ τὸ ἀκόλουθο τετράστιχο θὰ σὰς δώσει νὰ κατα-

λάβετε πόσο ἀποφεύγει τὴν εὐφωניה ὁ ποιητῆς. Οἱ δαιμόνιοι αὐτοὶ στίχοι βρίσκονται στὸ ποίημα «Τὸ δαιμόνιον».

Ψυχὴ μου εἶπον πτωχὴ ψυχὴ
πρὸς τί ἀεῖποτε τεθλιμμένη
ἐν σοὶ τίς νόσος ἰδὸν ἔχει;
δοιμὸ τι ἄλγος ἀπαύστως στένει; (φροστ)

Γιὰ νὰ λέμε ὅμως και τὴν ἀλήθεια, δὲν μπορῶ νὰ σὰς βεβαιώσω πῶς δὲν ὑπάρχουνε στ' Ἀλγη κι ἄλλοι στίχοι πρὸ δαιμόνιοι.

Ἄπὸ συμφωνήσαμε νὰ λέμε τὴν ἀλήθεια, σωστὸ και δίκιο εἶναι νὰ παρατηρήσομε! ὅτι δὲν ἀνήκει μόνο στὸν κ. Κλ. Ραγκαβῆν ἡ τιμὴ γιὰ τὴν περιφρόνηση και τὴν ἀποφυγὴ τῆς εὐφωνίας και τῆς μουσικῆς. Ὅλοι τῆς περασμένης γενεᾶς οἱ ποιηταὶ οἱ καθαρογράφοι τὴν ἴδια περιφρόνηση ἔδειξαν στὶς δυὸ αὐτὲς κυρίες. Ποίησι γι' αὐτοὺς ἐσημαίνει ῥεόντες στίχοι, κουδουνιστικὴ ὁμοιοκαταληξία, και γλῶσσα ὑψηλὴ και καθαρά, και ἀρχαιοπρεπὴ. Ἐέχασα κι ἐν ἄλλο. Τὸ σεβασμὸ τους πρὸς τὸν πάτερ Ἀλκουῖνο ποῦλεγε πῶς ὁ σκοπὸς τῆς γλώσσας εἶναι («νὰ χτυπάει τὸν ἄερα». Καὶ τὸ σεβασμὸ τους τὸν ἔδειχναν ὄχι μὲ λόγια, μόνο μ' ἔργα, δηλ. μὲ λόγια χωρὶς νόημα.

Καὶ τ' Ἀλγη τοῦ κ. Ραγκαβῆ χαρακτηρίζει στιχουργία ῥέουσα και ὁμοιοκαταληξία ἀφάνταστος πλούτος.

Ὅριστε ἕνα ἑκατομῦριον ὁμοιοκαταληξίας.

Ἐρρίγησα ἐξ ἠδονῆς ὡς ἐραστὴς ριγὰ ΤΙΣ

και πρὸ ἐμοῦ ἐξήστραψαν χαρμόσυνοι πυρσοί.

Και ἦνοιξα τοὺς ὀφθαλμούς· οὐδ' ἦτο χιμαιρὰ τις.
Σὺ ἐπ' ἐμοῦ, σὺ ἐκλίνας, ἀγάπη μου χρυσή.
(ἄναρ και ὕπαρ).

Νὰ κι ἄλλοι ρέοντες στίχοι μὲ μονότονο κύλημα.

Ἡδὺ στομάτιον
ρόδον Βεγγάλης
Ἡ τῆς ἀγκάλης
Θερμὴ χιῶν.
Ὁ μόνος πλούτος μου
Και ὅμως Κροῖτος
Ἐπλάσθη, ἴσος
Και τῶν θεῶν.

Θέλετε κι ἄλλους σ' ἄλλοιῶτικον ἦχο; Ἀμέσως. Τέσσερις στίχοι ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τοῦ «Ὀἴμοι» μὲ γοργὸ ρυθμὸ. Τὰ ὄνειρα τοῦ ἔαρος, φανέντος τοῦ χειμῶνος ἀπλοῦσι τὰ λευκὰ πτερὰ τὸ πᾶν ναρκούται και περᾷ και μένει μέλας θάνατος ἐν τῇ καρδίᾳ μόνος

κ' οἱ κόρακες οἱ κρώζοντες κρᾶ, κρᾶ, κρᾶ, κρᾶ, κρᾶ κρᾶ.

Οἱ τέσσερις αὐτοὶ πρότυποι στίχοι μοῦ θύμισαν ἕνα μικρὸ ποιηματάκι πού λέει κι αὐτὸ γιὰ τὰ ὄνειρα τῆς νιότης. Τὸ ποιηματάκι αὐτὸ εἶναι γραμμένο στὴ γλῶσσα «τῆν ἀποτελεματωθεῖσαν ἐκ τῆς Τουρκοκρατίας» τὴν πλήρη ρύπων, τὴν βάνουσα και χυδαῖαν».

* βλέπε πρόλογο Ἀλγέων.

Ο κ. Σοβαρός. Μά δεν είναι, λέει, για σκηνή.
Ο κ. Νόστιμος. Λοιπόν δεν σου μοιάζει... Για
σκηνή, δεν είπες :

Ο ποιητής. Θεο πρώτα εκείνη ή α' Ασπίδα του
Πάλλη.

Ο Κριτικός. Δηλαδή... Ας είναι καλά ο Όμηρος.
Ο ποιητής. Α, βέβαια! Κι ο Θεός, που έπλασε
τόν Όμηρο

Ο δούλος του ξενοδοχείου (απ' έξω χτυπώντας την
πόρτα). Κύριε, κύριε, σήκω σήκω. Έπιασε φωτιά το ξενο-
δοχείο.....

Ακαματιάδης (από μέσα, πλαγισμένος). Όχι δά!
Και ξεπλώνεται η φωτιά;

Δούλος. Ναι! ναι! Έφτασε ως τον αριθμό 100!

Ακαματιάδης. Μί, βλογημένη, εγώ είμαι αριθμός
300. Σαν έρθει στο 250, τότε χτύπα μου την πόρτα.

Ο ΡΕΦΕΝΕΣ

ΚΑΣΙΔΑΚΕΙΑ ΕΠΗ

— Κασιδάκι, Κασιδάκι, κοίτα εκεί ο Ταγκόπουλος!
— Ταγκόπουλος είπες; Δεν τον ξέρω.
— Ο συντάχτης δά του «Νουμά»;
— Του Νουμά, του Νουμά... Δεν άκουσα πο-
τές μου.

— Του Νουμά ναι που κρατάς στο χέρι σου και
προσπαθείς νάν το κρύψεις.

Ο Κασιδάκις θέλει να κοκκινίσει, μά δεν τό
κατορθώνει, επειδής ξέμαθε πιά.

Κ. ΤΕΦΑΡΙΚΗΣ

ΤΟ ΜΥΣΤΗΡΙΟ

Άχτινες τό άχνόλευκο φεγγάρι γλυκαπλώνει
στη λίμνη, και τό λαγαρά νερά της ζωντανεύουν,
απ' τόν όχτόν άπόμακρα γλυκολαλαίει τ' άηδόνι,
κι' οί λιγερές οί καλαμιές στ' άγέρι άργοσαλεύουν.

Τά όλοδροσα τό γάργαρα νερά ή βρύση τρέχει,
και ποταμάκι γίνεται και λούζει και ποτίζει,
ρόδα, γεράνια και δεντρά. Ω! έδώ άπαλοτρέχει
κάποιο μυστήριο άνάερα και κρυφολαχταρίζει.

Τά μάτικα από τό γλυκασμό σ'ε νάρκη όνειρεμένη,
γλυκοφαλάν μεθυστικά και μιάν άνατριγίλα
γοργοπερνάει τα μέλη μου και μιιά φωνή μου λέει:
Κρυμμένο είν' τό μυστήριο μέσ' στών δεντρών τό
[φυλλά.

Πειραιεύς.

ΡΩΜΟΣ ΦΙΛΥΡΑΣ

ΖΗΤΗΣΤΕ ΤΟ ΦΥΛΛΟ

ΤΗΣ ΠΕΡΑΣΜΕΝΗΣ ΠΕΜΠΤΗΣ

ΣΤΑ ΚΙΟΣΗΙΑ

ΠΑΡΑΞΕΝΙΕΣ ΜΕΓΑΛΩΝ ΑΝΔΡΩΝ

Τάδε λέγει ο κ. Γρηγόριος Παραξενόπουλος, διη-
γηματογράφος, δοκιματογράφος, διαπλοκαστογράφος πρώ-
τιστα όμως και μάλιστα Κι-κι-ριτικός, εις την έφη-
μερίδα «Αί Άθήνηκι»

«Έπλημύουσαν τό βιβλιοπωλεία από έλεσινά άλφα-
» θητήρια... και όταν εδιάβασα έν... και είδα ότι αι πρώ-
» ται λέξεις που μανθίνει τό κακόμοιρον ρωμηόπουλον
» είναι ώά, ίδος, και δέν ήξεύρω τί άλλο, είπα ότι έν
» τό φελλαχικόν άλφαθητήριον λόγω μορφής, δίδει τό χέ-
» ρια εις τό δικό μας, όμως λόγω συνθέσεως, είναι άδυ-
» νατον νά μη σηκώνη τό χέρια διά νά τό μουντζώσει....
» Αύτά τό κλούδια ώά μ' έκαμαν νά συλλογιστώ τό κο-
» ριτσάκι μου... και μου έπέρασαν ή ιδέα ότι τό φρονιμό-
» τερον ... θά ήτο νά έγραφα μόνος μου... τό πρώτον βι-
» βλίον της κόρης μου... που νά λέγη άπλούττατα και
» άνθρωπινά : Φάρι, σπιτι, αυγά, κλπ.

Εις αυτό τό άρθρον ο κ. Παραξενόπουλος, που
γνωρίζει πολύ καλά την τέχνη νά μην ήξεύρει τί
προσβέυει, σηκώνει την δημοτικήν του σημαίαν, και
μάλιστα φοβερίζει τους δασκάλους ότι άν δέν βάλ-
λουν νερό στο κρασί τους θά γράψη ο ίδιος άνθρωπι-
νόν άλφαθητήριον διά τό κοριτσάκι σου.

Όταν όμως με καλό μεγαλώση όλίγον τό κο-
ριτσάκι του, και είναι καιρός διά Άναγνωσματα-
ριον, τί θαρρείτε; Τότε θά του έτοιμάση συλλογήν
από κάτι Άλλα του έργα, και αναμφισβήτως τό ακό-
λουθον ύπερκαθαρεύον άρθρον του θά κατέχη την πρώ-
την θέσιν :

«Φαντάζομαι την θείαν Δατρείαν ως μιάν (*)
ώραίαν τέχνην...Όταν ο θύτης (sic) πρό του μεγα-
λοπρεπούς βωμού, περιβεβλημένος χρυσοποικιλτα χμ-

(*) Έδώ μάς τόν εκκάρωσεν ο κ. Παραξενόπουλος τόν
γαλλισμόν, ή και ιταλισμόν, χωρίς νά τό θέλη, ίσως και
χωρίς νά τό ήξεύρη. Εις αυτό όμως τό νόσημα δέν είναι
μόνος του, και εάν ποτε οί γράφοντες «με έκυρίευσε μι-
ά απειλιτική, «πάσχω από μιάν καταρροήν», «ο δεινα είναι
ένας έξοχος ιατρός» κτλ. κατεδικάζοντο νά ταξειδεύσουν
κανένα μήνα εις τό χωριό διά νά πάρη τό αυτί των τό ά-
ληθινόν πνεύμα της εθνικής γλώσσης, θά έγέμιζε παρά-
δες ο τόπος!

φια, ένθ εκπνέουν ήρέμα πρός τόν γιγάντειον (sic)
θόλον αι άρμονίαι του χορού, ψαλμοψούντος άργά τό
τελευταίον Άμην, και τρέμει τό έλαφρόν ύποκύανον
σύννεφον του θυμιάματος, επισκιάζον μυστηριωδώς
τάς τοιχογραφίας, — όταν ο θύτης προσλαμβάνει την
έκφρασιν της ύπερτάτης έκστάσεως κτλ. κτλ. (Πανα-
θήναια, 31 Σεπτ. 1903).

Τό καυμένο τό κοριτσάκι! Τί κακό τό περιμένει
από τό χέρια του ίδιου του πατερούλη του! Τί φο-
βερό χάσμα θά πεθήση από τό αυγά έως τόν θύ-
την, από τό σπιτι έως τό ύποκύανον σύννεφον!

Και θά ευρεθή τότε ένας Χριστιανός νά του είπη
του κοριτσιού ότι αυτά έχουν όσοι ευτύχησουν νά
γεννηθούν από μεγάλους γονείς.

ΜΙΚΡΟΠΑΡΑΞΕΝΟΣ

ΕΡΕΪΠΙΑ

Ανδμονημένης μιās ζωής, ώ λειψάνα θλιμένα,
Περήφανα σπημένα
Στου λόφου την κορφή,
Στή μακρυνή σας την έρμιά ποιά τάχ' άκόμα μοίρα
Άγγιχτα άπ' την πλημμύρα
Τών χρόνων σας κρατεί;

Άπ' τ' άλυωτο σκοτάδι σας κανείς δέν βγαίνει ήχος
Κάθε σας κρύβει τοίχος
Μυστήρια τρανά,
Και πάνω στη χλωμάδα σας τόν πέπλο της άπλώνει
— Κατάμαυρο σεντόνι—
Έ λήθη σιωπλιά.

Στά νεκρωμένα τέχνη σας περιγύρα, έχει χύση
Έ ροδιωμένη δύση
Μιά λάμψη μυστική,
Που τή σδυσμένη σας μορφή, ώ έρειπια, έχει ζωή,
Ός νά της έχη δώση
Την πρώτη τή ζωή.

Σόν σε θωρώ σ' αυλους άχνούς λουσμένο πρός τό
[βράδυ,

Άμίλητο ρημάδι,
—Ω πλάνεμα ματιών!
Ξανοίγω νά φαντάζουσε παλάτια στοιχειωμένα,
Σε χρόνια περασμένα
Άγνων παραμυθιών.

Κι' άπ' τά βαθεία χαλάσματα σάν όνειρο προβάλλει
Πανώρνο ένα κεφάλι,
Μιά ζωτικιά έμορφιά,
Έ δάλυπτη ή Πεντάμορφη, που ή όψη της— ώ
[πόννοι!

Για πάντα μαρμαρώνει
Άμέτρητα κορμιά!

Πειραιεύς

Γ. ΜΑΤΤΑΣ

Νά τό ποιηματάκι.

Σάν τά μάζα χελιδόνια
που πατούνε ταιριασμένα,
πριν χειμώνας τά πλακώσει,
σ' Άλλα μέρη μακρινά.
Και τά όνειρα της νιότης
Χελιδόνια φτερωμένα,
πριν γεράματα πλακώσουν,
παραιτούνε την καρδιά.

Η σύγκριση μπορεί νά γίνει και με κλειστά τά μά-
τια, όπως λέει ο Ροΐδης.

Τούτο μόνο θέλω νά πώ, ότι άγνωστος σας είναι ο ποι-
ητής τών δυό αυτών τετρατίχων, ένθ πατίγνωστον τυγ-
χάνει του περιαλόγου τών Άγγέων ποιητού τόννομα.

Άκούστε τώρα και στίχους σέ ήχο βαρύ, με ρυθμό
βργό και μεγαλόπρεπο. Έννοείται ότι καθώς περι-
φρονεί την σύφωνία, έτσι περιφρονεί ο κ. Ραγκαβής και
κάθε ποικιλία στο ρυθμό. Οί στίχοι σέ κάθε ποίημα είναι
έμοιόμορφοι πως τά μέρη μιās ίσιας γραμμής.

Σας προειδοποιώ άκόμη νά προσέξετε στο δυσανάβατον
ύψος της ποιήσεως, και στον ίδιον τό δυσθεώρητον βάθος.

Γνωρίζω τάς επαγωγούς επαγγελίας σας
Εις τους λαούς εδίδασκας πυρίνου; πέμψας γλώσσας.
Και εις τάς βίβλους τών σοφών εγκύβας έπιμόνας
Έξήτησα τόν αίσιον του έπι γής κλαυθμώνος.

Έπι σαφείρους κυλινδούς τό ρεύμα τών ρυάκων ..
Και εις δουλείαν άππλαγχνον ειλωτών έθισθέντες
ΦθαρένΤΕΣ και θρηνήσανΤΕΣ, θανόνΤΕΣ και ταφέΝ-
[ΤΕΣ.

Στερούμεθα οί δαίλαιοι έσθήτος γαμηλίου
Πρό τόσοσ όπως εύπρεπώς άχθώμεν μεγαλείου.

Τέλεια ή στιχουργική τεχνουργία του Άλ. Σούτσου.
Και ο περίμορφος εκείνος στίχος.

ΦθαρένΤΕΣ και θρηνήσανΤΕΣ, θανόνΤΕΣ και ταφέΝ-
[ΤΕΣ]

μάς φέρνει στη μνήμη του Ίππικακουάνα τους άθάνατους
στίχους :

άνέμιμπος, καράβιμπος, άφρόρουμ κυματόρουμ
τρικυμιάρουμ άγκουραμ σηκόρουμ λιμενόρουμ.

Μέσα σ' Άλλη του ο κ. Ραγκαβής έχει βάλει και
ποιήματα λυρικά που βρίσκονται στα δράματά του. Θα
είχα λοιπόν κ' εγώ ή και εγώ τό δικαίωμα γράφοντας
για τ' Άλλη νά μιλήσω και γι' Άλλα έργα του κ. Ραγ-
καβή. Στη «Ποικίλη Στοά», του 1896 έχει δημοσιευτεί
μιιά πράξη από τους «Μνηστήρες της Πηνελόπης» κωμω-
δίας άνέκδοτης του κ. Ραγκαβή. Σ' αυτή την πράξη πρό-
κειται για τό γλωσσικό ζήτημα. Ο κ. Τερπιάδης ύποστη-
ρίζει τή δημοτική, κι ο κ. Όρμενίδης την καθαρεύουσα.
Ο κ. Τερπιάδης διαβάει κάτι γελοίους στίχους γραμμέ-

νους στη δημοτική, φουρκίζεται ο κ. Όρμενίδης και του
λέει.

—Παύσατε ύβρίζοντας τάς Μούσας.Θέλετε γλώσταν κα
ποίησιν Έλληνικήν, άξίαν τών άθανάτων προγόνων; Α-
κούσατε.

Πάσαν νέαν αυγήν γλυκιά άνθος λωτού
εις του Γάγγου τό κύμ' αναβάλλει.
Εις τόν ήλιον στίλβουν τά πέταλ' αυτού
ευωδίας ο κάλυξ του χάνει παντού
ώς χρυσή, μυροφόρος φιάλη*.

Άλλες δυό τέτοιες στροφές μάς παρουσιάζει ο κ. Ραγ-
καβής «ώς γλώσταν και ποίησιν Έλληνικήν, άνταξίαν
τών προγόνων»!!!

Ο καημένος ο Πλούταρχος, Θιός σχαφέσταν. Κάτι
θάζερε, όταν έγραφε τά χρυσά τούτα λόγια : «Άλλ' εί
παντός ήν τό γνώθι σαυτόν έχειν πρόχειρον, ούκ άν
έδοκει πρόσταγμα θεϊόν είναι» (Δημοσθ. ΙΙΙ, 30). Ο-
μως δέν πρέπει πάλι νά τραβάμε τά μαλλιά μας, επειδή
αού παντός έστι πρόχειρον τό γνώθι σαυτόν».

(άκολουθεί)

* Πώς σας φαίνεται νά γράφει ο κ. Ραγκαβής αυγή
άντις ήώς ή έως, ο κάλυξ, στίλβουν άντι στίλβουσι, όταν
από την Άλλη μεριά γράφει γήγυς, μήλα, μιστύλλω,
ήν=ήτο, και μονολεχτικούς μέλλοντες;

ΘΑΛΑΣΣΙΝΗ ΑΓΑΠΗ

Πόσο, μικρούλ' Αγάπη μου, μικρούλα είσαι σιμά μου,
Σάν παιγνιδιάρικο πουλί 'στὰ βρόγια του έρωτά μου'
Μά όταν άπλώνουμε πανιά και πρόμο ρίξει άγέρα
Και χωρηστούμε βιαστικά και ξανοιγτούμε πέρα,

Σάν γίγαντας όρθώνεται πού με βαρύ ένα βήμα
Βουνά και Κάμπους δρασκελάει ύψώνεται κι' ά-

Κι' άπάνου ως τὰ τετράψηλα τὰ ούράνια μεγαλώνεις
'Ως που άγκαλιάζεις διέπλητη τὰ γαλανά σου αϊθήρια,
Μέσ' στίς χρυσές πλεξούδες σου κερρώνοντας τὰς τέρτιρα...
Κι' άκόμη άκόμα ύψώνεται και πλειότερο πλαταίνει

Μονάχα έγώ παντοτεινά στην κουραστή Ίδιος μένω
Θωρώντας σε ψηλότερο 'στὰ ξέριτα ύμ' άνεβαίνω!

Μά σαν γυρίζω με καλό, πριν πιάσω τάρκογιάλι,
Μικρούλα είσαι: 'στὰ χέρια μου, μικρό πουλάκι: πάλι'
Και τόρα, άγαπημένο μου ταίρακι, συλλογούμαι,
Πώς θά το κάνω νά γενής μικρή... σά χωρηστούμε!

(Μίμηση) ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΕΡΓΙΑΛΙΤΗΣ

ΠΕΡΗΦΑΝΟΙ

'Ενας γάτος και μιá καπνοδόχα βγήκαν 'σ τὰ κε-
ραμίδια μιá βραδεία και φλυαρούσαν.

Μέσ' τήν ψιλή κουδέντα τους, νά, πρόβαλε και τὸ
φεγγάρι! 'Ανέθηκε 'σ τή σκεπή και στάθηκε σά νά-
θελε ν' άκούση τὸ νυχτερινὸ ξεφάντωμά τους.

Γιá καλωσύνη έκαμε πρώτα νά φαντάξουν καλο-
χάραχτα 'σ τὸ φῶς του τ' άχνάρια τῆς καπνοδόχας
και τοῦ γάτου, τὰ θολά πρωτύτερα.

Οι δυὸ αὐτοὶ κάτοικοι τοῦ κόσμου τῶν κερα-
μιδιῶν, βλέποντας τέτοιο φωτερόν περπατητὴ
νά μπαίνει 'σ τὴ συντροφιά τους άπροσκάλεστος,
πειράχτηκαν. 'Έκαμαν όμως πῶς δὲ δίνουν προσοχή
'σ τὴν παρουσία του. Καὶ στολισμένοι με τὸ φῶς
του, ξένο χάρισμα, περήφανοι κ' έρωτεμένο με
τὴν δμορφιά τους, δανεικὴ όμορφιά, φυλάγονταν
νά δείξουν πῶς τὸν καταδέχονται τὸν έρσημο, τὸ
σιωπηλὸ μοναχοπόρο. Δὲ γύριζαν μίτε και νά τὸν
κυττάξουν.

—Τί λόγο έχει τὸ ταξίδι αὐτεινοῦ 'σ τὰ δικά
μας κατατόπια;

ΗΛΙΑ Π. ΒΟΥΤΙΕΡΙΑΝ

Η ΖΩΗ ΜΑΣ Κ' Η ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ ΜΑΣ

Α'

ΤΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ ΜΑΣ

Σε μιá κοινωνία σαν τὴ δική μας, πού τὸ βιβλίο
δχι μονάχα δὲν πῆρεν άκόμα τὴ θέση του, παρὰ και
μόλις τολμάει νά ξεπροβάλει δειλά-δειλά—και λέω
γιá τὸ βιβλίο τῆς δημιουργικῆς φιλολογίας—τὸ
περιοδικὸ τούτης ἢ εκείνης τῆς λογῆς έπρεπε νά
εἶναι ὁ καθρέφτης τῆς πνευματικῆς ζωῆς μας, ὁ
δείχτης τῆς σκέψης μας και τοῦ δρόμου μας

ΖΗΤΗΣΤΕ ΤΟ ΦΥΛΛΟ

ΤΗΣ ΠΕΡΑΣΜΕΝΗΣ ΠΕΜΠΤΗΣ

ΣΤΑ ΚΙΟΣΚΙΑ

'Κάνει αδιόφορος ὁ γάτος τάχα. Κ' έτριψε τ' άπαλό
του τρίχωμα 'σ τῆς καπνοδόχας τὸ τουάκι.

—Τὰ κεραμίδια, εἶπε ἡ καπνοδόχα εἶναι (και ξε-
ροτριφίτηκε κι' αὐτὴ 'σ τὸ γάτο) εἶναι δικό μας άνα-
φαίρετο βασίλειο, πού μᾶς τὸ χάρισε, γιá τῆς δου-
λειῆς πού κάνομε, τὸ σπίτι.

—Κι' αλήθεια, τί θά γίνονταν χωρὶς ἐμᾶς τὸ
σπίτι!

—'Αν ἐγώ, ἡ καπνοδόχα, δὲ ρουφούσα τὸν κα-
πνὸ, τί θά γίνονταν τὸ σπίτι; Φαντάσου ένα σπίτι
χωρὶς καπνοδόχα! Σπίτι άφάνταστο!

—Κ' ἐγώ άν, ἐγώ ὁ γάτος, άφίνα τὰ ποντίκια
ν' άλωνίσουν μέσ' τὸ σπίτι; Τί θά γίνονταν; Κ'
ἐγώ δὲν ξέρω!

Και καμάρωσαν κ' οἱ δυὸ τὸν έαυτό τους 'σ τὴ
φεγγάρινη άντιλαμπή.

—'Εσὺ τί δουλειά κάνεις; ρώτησαν τότε τὸ φεγ-
γάρι οἱ δυὸ φιλάρεσκοι.

—Τίποτα, εἶπε τὸ φεγγάρι. Σᾶς όμορφαίνω.

Γύρισαν κ' εἶδαν, μ' άπειρία τὸ φεγγάρι. Νόμισαν
πῶς τοὺς περιγελοῦσε, καθὼς ἦταν με τὰ σκέλια
καθιστὸ πανώκορφα 'σ τὴ σκεπή. Κ' έδλεπε άλλου
και δὲν τοὺς πρόδεχε τώρα τὸ φεγγάρι. Αὐτὴ του ἡ
περηφάνεια ταπεινώσε πολὺ τὸ γάτο και τὴν κα-
πνοδόχα.

ΓΙΑΝΝΟΣ ΚΑΛΟΘΕΟΣ

ΚΙ' ΑΛΛΟΣ ΑΠ' ΤΗ ΚΩ

«Ναυμά» φίλη κάρα.

Φιλαδέλφους ὁ πατήρ έποίησατο λόγον τερψιθύμιον
περὶ γλώττης, διατριβούμενος (ξυγγράφας ἤγουν διατριβήν)
έν τῷ Καλαποθακείῳ όγετῷ. Καλὰ κήγαθ᾽ ὁ άνήρ φθέγ-
γεται, οὐ μὴν ἄλλὰ και μνημόσυνον ποιεῖται τοῦ λει-
μνήστου ποιητικοῦ διαγωνίσματος, ὃ τῷ έαυτοῦ περικλῆσ-
στάτῳ όνόματι έκοσμεῖτο· έλεξε δ' ὁ άνήρ τοιαῦτα:

—Οὐ θέλω ὑμᾶς άγνοεῖν περὶ τῶν κεκοιμένων ἴνα
μὴ λυπέσθε ως και οἱ λοιποί. οἱ μὴ έχοντες νοῦν ως
κόκκον συνάπειας, και άγνοοῦντες ὅτι κίγῳ κατά τῆς μι-
ζοθαλαβίου έκρηγύθην, έπιτιμήσας δριμύτατα τοὺς τότε
εἰσηγητὰς τούμου διαγωνίσματος, ως βραβεύσαντος έμμε-
τρα συνουλεύματα, Παλαμαίᾳ τε και άλλα.

Και οἱ άκηκοότες διεπράχθησαν εἰς γέλωτας.

Ἀσπασίως

ΕΥΛΑΔΕΛΦΕΣ

ΣΤΑ ΣΚΥΛΙΑ ΤΗΣ ΚΑΘΑΡΕΥΟΥΣΑΣ

ΜΥΘΟΣ

'Ολοι οἱ κακόσοφοι μαζέφτηκαν
Μιá μέρα σ'ένα ξενοτόπι
Νά κάμουνε μαζί χωριό,
Κ' ἦσαν εκεί και λίγοι άθροῶποι
Και μιὰδουνοὺς τοὺς έλιανε τὸ ριό.

Σὰ λυσοσμένοι σκύλοι τοὺς εἰρίζονταν
Γιá νά τοὺς κάμουνε κομμάτια
Και νάπομείνουνε μονάχοι,
Εἶχανε, βλέπετε, κεσάτια
Και δούλευαν γιá τὸ στομάχι.

'Ως τώρα δὲν τὸ καταφέρανε
Τὸ σχέδιο τους τὸ θαμαστό,
Μ' ὄλο πού πάντα ψεφτοζοῦνε,
Μά σαν πεύχουνε κι' αὐτό,
Και μοναχοὶ τους σά βρεθοῦνε,

Μὴ βλέποντας μπροστά τους τίποτε
Στὸν τίραχό τους τὸ μεγάλο,
Θά βγαίν' ἡ γλώσσα τους μιá πήχη,
Και τρώγοντας ένας τὸν άλλο
Δὲ θάπομείνη μήτε νύχι.

ΕΠΙΜΥΘΙΟ

Καλοὶ μου μπεχλιβάνιδες,
Τὸν τραχανά στή στρώση
Τὸν έχετε και βρέχεται,
Σαρανταπέντε Γιάνηδες
Κι' ενός κοκόρου γνώση
Κακόμοιροι δὲν έχετε.

Ο ΠΡΟΣΠΕΡΟΣ

ΣΤΟ ΦΥΛΛΟ

ΤΗΣ ΑΛΛΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

- ΨΥΧΑΡΗ: Διαγωνισμός γιá τὴ γλώσσα (1903)
- Μ. ΦΙΛΗΝΤΑ: 'Ενα γράμμα γιá τὸ Σολωμό κ' ένα
ποίημα.
- Ι. ΣΤΑΣΙΝΟΠΟΥΛΟΥ: Τὸ ἴσιο καὶ τὸ τωστό,
- ΘΕΟΚΡΙΤΟΥ: Κύκλωψ (μετάφρ. Σίμου Μενάνδρου).
- ΑΡΟΔΑΦΝΟΥΣΕΣ: Οἱ κυρίες Βαλαωρίτη-Μαύρου.

στην πρόοδο τῆς τέχνης και τῆς έπιστήμης·
Ζοῦμε κ' ἐμεῖς σ' έποχή, πού τὴ χαρακτηρίζει ἡ
κατάκτηση τοῦ ἠλεκτρισμοῦ κι' ὁ γυρισμός τῆς ζωῆς
σ' έναν κόσμο πραχτικό και ὀλοκρατικό, σὲ περίοδο,
πού ὁ άνθρωπος τραβιέται περσότερο άπ' τὴ δύ-
ναμη τῆς ὕλης παρὰ άπό τὸ μαγνήτη τῆς σκέψης
και τῆς ιδέας ἐξ αίτιας τοῦ άγῶνα τῆς ζωῆς, και
το ἔθνος μας δὲ μποροῦσε παρὰ νά τρέξει κι' αὐτό,
σύφωνα με κάποιον νόμο, πού σφιχτοδένει τὴν ὕ-
παρξη τούτου τοῦ τόπου μ' εκείνου, τὸν ἴδιο κουρα-
στικό και ξενευριστικό δρόμο, και νάν τὸν τρέχει
ὅσο τὸ καθημερινὸ ἀλλαγμά σ' ὅλα τὰ πράματα τὸ
θέλει και τὸ ζητάει. Μά μ' ὄλ' αὐτά, ακολουθῶν-
τας παλε τὸν άνίκητο φυσικὸ νόμο, δὲ μπορεῖ παρὰ
νά δείξει και τὴν τέτοια ἢ τέτοια ζωὴ του στὴ
σφαίρα τῆς σκέψης και στὸν κόσμο, πού βασιλεύει τὸ
ξεμάκρυσμα άπό τὰ ταπεινά πάθη τῆς ζῆσης τοῦ
σήμερα κι' αύριο.

'Όσο εἶναι αλήθεια, ὅτι τὴ σημερινὴ ζωὴ τὴν
κυβερνάει περσότερο ἡ ὕλη παρὰ τὸ πνεῦμα, τόσο κι'
άπ' τὴν ἄλλη μεριά εἶναι βεβαιο, πῶς κουρασμένο
τὸ πιὸ μέσα ἐγώ μας άπ' αὐτὸ τὸ αδιόκοπο και
βαρβαρό πάλεμα ζητάει νά ξεφύγει και ν' ανασάνει
σὲ κάποιον λιβάδι στολισμένο με τὰ κρίνα τῆς

φαντασίας και τάλλα πολύχρωμα λούλουδα τῆς ἠθι-
κῆς δημιουργίας. Καταντάμε ἄθελα και χωρὶς νάν
τὸ νοιώθουμε νά ζητᾶμε τὸ φυσικό, πού ἡ βαριε-
στημένη και πολυπαθοῦσα ζωὴ μας τὸ διώχνει κ'
εἶναι στιγμές, πού και τὸ βλαστημάει. Και τότες
τὸ ἐγώ μας αὐτὸ γυρίζει στὴν πρώτη ζωὴ του κι'
άπ' τὸν πόθο πούχει νά ρουφήξει τὸ κάθε τί, πού
νομίζει πῶς θάν τὸ δροσίσει, ὅτι κι' αν βρεῖ μπρο-
στα του άρπάζει. Στὶς μεγάλες και πολύχρονες κοι-
νωνίες αὐτὸ τὸ κάθε τί εἶναι γνώριμο άπάνου κάτου
και τὸ ἠθικό του ξενομάτισμα εὐκόλα βρίσκεται.
Μά σὲ μιá κοινωνία σαν τὴ δική μας, σ' ένα ἔθνος
πού—μπορεῖ νά πεῖ κανένας— δὲν άπόχτησεν άκόμα
θετικό και σταθερὸ τὸν ἔθνικό του χρωματισμὸ στὴ
σκέψη και στὴν ἠθική ζωὴ, αὐτὸ εἶναι πολὺ δύσκολο
και κάποτες κι' άδύνατο. Γιá τὴ ζήτηση και τὴν
έξέταση ενός τέτοιου νόμου, γιá τὴν άπόδειξη, πού
θά θελήσει ένα τέτοιο θεώρημα, θαρῶ πῶς καλήτε-
ρο άπό κάθε ἄλλο μέσο εἶναι τὰ περιοδικά μας.

'Αφοῦ ἡ φιλολογία μας, ἡ πιὸ σωστά γιá τὰ
ὅσα θά πῶ, ἡ φιλολογική μας ζωὴ εἶναι άκόμα
άπροσδιόριστη και δὲν έχει νά δείξει συγκρατητὴ
και ξετελειωμένη δουλιὰ τέτοιαν· ἡ τέτοιας λογῆς,
άφοῦ τὸ βιβλίον πλεῖει έναν άγῶνα άπελπιστικό με
τὶς ἐφημερίδες κι' ὡς τὴν ὥρα πιὸ επικίντυνο γι'

Ο „ΝΟΥΜΑΣ“, ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ Μ' ΟΚΤΩ ΣΕΛΙΔΕΣ

ΠΟΥΛΕΤΑΙ: Στὰ κίσκια τῆς πλατείας Συντάγματος, Ὁμοιοίας, Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν, Σταθμοῦ Τροχιοδρόμου (Ὁφθαλμιατρειῶν), Σταθμοῦ Ὑπογείου σιδηροδρόμου (Ὁμόνοια).

Ὁ „ΝΟΥΜΑΣ“ δέχεται ἀπὸ τίς ἐπαρχίες καὶ τρῆμινους συνδρομητές, μὲ δυὸ δραχμὲς προπληρωτέες τὴν τριμηνία.

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΑ

ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΣ

ὀρθόδοξος εἶναι ὁ κ. Λεβίδης. Κανένας δὲν τοῦ τάρνιεται αὐτό. Μὰ εἶναι καὶ βουλευτής. Θέλουν δὲ νὰ ποῦν πῶς δὲν ἀφίνει νὰ τοῦ ξεφύγη καμμιά περίστασι πού μπορεῖ νὰ τοῦ χρησιμεύῃ γιὰ ρεκλάμα, ἔτσι γιὰ νὰ δείξῃ στὸν κοσμάκη, πῶς τάχα γιὰ ὅλα ἐνδιαφέρεται, πῶς ὁ λαὸς καλὰ κάνει καὶ τοῦχει ἐμπιστευτὴ στὰ χέρια του, τὴ τιμὴ του, τὴν παρουσία του καὶ τὴ θρησκεία του ἀκόμα.

Τέτοιος εἶναι ὁ κύριος Νικολάκης καὶ τέτοιος ἐφάνηκε καὶ πάλι ὅταν ἐξέσχισε μελοδραματικώτατα μέσα στὸ Πρωτοδικεῖο τὸ μεταφρασμένο Εὐαγγέλιο καὶ ζήτησε ἀμετάφραστο γιὰ νὰ ὀρκιστῆ.

Νὰ μὴ μᾶς παρεξηγήσετε. Δὲ θέλουμε νὰ ποῦμε πῶς ὁ κ. Λεβίδης ἔπρεπε νὰ ὀρκιστῆ ἀπάνου στὸ μεταφρασμένο Εὐαγγέλιο. Θέλουμε νὰ ποῦμε γιὰ τὸν τρόπο μὲ τὸν ὁποῖον

ἀρνήθηκε νὰ ὀρκιστῆ, τὸν μελοδραματικό, τὸν δημαγωγικό, τὸν ραμπαγαδικὸ τρόπο, πού τίποτε ἄλλο δὲν ἀποδείχνει παρὰ μιὰ ἀχρευστάτη ἐκμετάλλευσι τοῦ ζητήματος τῆς ἡμέρας, τοῦ γλωσσομιστριωτικοῦ, τὸ ὁποῖον ὁ κ. Λεβίδης δὲν εἶναι ἀπὸ κείνους πού μποροῦσε νὰ τὰφήσῃ ἀνεκμετάλλευστο.

Ζητηματικά ἐδημοῦργησε κι' αὐτός. Γράφθηκε δυὸ τρεῖς ἀραδοῦλες στὶς ἐφημερίδες. Τοῦ σφίξαν δυὸ τρεῖς ἐνθεριοὶ πατριῶτες τὸ χ'ρι. Κ' ἔτσι ἔκαμε ὁ ἄνθρωπος τὴ δουλίτσα του, κ' ἔτσι θὰ μπορέσῃ πάλι μεθαύριο νὰ φωνάξῃ στοὺς φιλάτους ἐκλογεῖς ἀπὸ τὸ μπαλκόνι πῶς ἔκαμε τὸ καὶ τὸ γιὰ νὰ ἐμποδίσῃ τῆς θρησκείας καὶ τῆς γλώσσας μας τὴ βεβήλωσι.

Νὰ μᾶς συμπαθᾶτε πού τόσο ἀντιπατριωτικὰ μιλάμε, μὰ ἔτσι πρέπει νὰ μιλήσουμε, καὶ γιὰ τὸν κ. Λεβίδη μάλιστα, πού δὲν φαίνεται νὰ ἐπηρεάζεται τόσο ἀπὸ τοὺς τύπους ἀφοῦ, καθὼς μᾶς ἀποκάλυψε τὸ «Σκριπ» τῶρα καὶ δυὸ χρόνια, ὁ ἴδιος ὁ κ. Λεβίδης πού κεραυνοβαλαίει τοὺς βεβηλωτέες τῆς γλώσσας καὶ τῆς θρησκείας ἀπὸ τὸ μπαλκόνι του καὶ ξεσχίζει θεατρικώτατα τὰ μεταφρασμένα Εὐαγγέλια στὸ Πρωτοδικεῖο, ἐκουρέλιασε κ' ἐσατύρισε σὲ μιὰ φυλλάδα του τὰ ἅγια λείψανα κι' ἀπόδειξε πῶς εἶναι μωρία νὰ πιστεύουν οἱ χριστιανοὶ σ' αὐτά.

ΣΥΜΠΤΩΣΙ

μοναδική! Οὔτε παραγγελιά νὰ τὴν εἶχαμε! Τὴν Πέμπτη πού γλεντούσαν οἱ ἀναγνώστες τοῦ «Νουμά» μὲ τὴν περίφημη «Ἀντιγόνη» τοῦ Γυμνασιάρχου κ. Πρωτοπαπᾶ, τῆς ὁποίας τὸν πρόλογο ἐκουρέλιασε κυριολεκτικῶς ὁ συνεργάτης μας Κώστας Παρορίτης καὶ τὸν ἀπόδειξε ἀσύντακτο, μωρό, γελοῖο, τὴν ἴδια μέρα κ' οἱ «Καιροὶ» ἐδημοσίευσαν μιὰ ἀηδεστάτη σάτυρα τοῦ κ. Γυμνασιάρχου γιὰ τὴν ἐθνικὴ μας γλώσσα.

Ἐνα μῆνα χρειάστηκε, καθὼς μᾶς ἐβεβαίωσαν οἱ «Καιροὶ» ὁ σοφὸς Γυμνασιάρχης νὰ μεταφράσῃ στὴν χυδαία γλώσσα ἕνα ἔγγραφο τοῦ Ὑπουργείου. καὶ τὸ πιστεύουμε. Νὰ μᾶς πῆ ὅμως, τὸν παρακαλοῦμε, καὶ πόσους μῆνες ἀγωνίστηκε γιὰ νὰ διαφθείρῃ μὲ τὰ σχόλια του τὴν «Ἀντιγόνη» καὶ νὰ συγγράψῃ τὸν πρόλόγο του τὸν ἀμίμητο.

Δὲν πιάνει ὁ καλότυχος νὰ διαβάσῃ γραμματικὴ καὶ συνταχτικὴ, παρὰ κάθεται καὶ χάνει τὸν καιρὸ του νὰ γράφῃ καράγκιόζικα πράματα;

Γι' αὐτὸ τραβάει καὶ τὸ λουρεῖ ἀπὸ τὸ Δημόσιο ταμεῖο;

ΤΗΣ „ΕΣΤΙΑΣ“

ἕνα φύλλο, τὸ ὄλλο τῆς περασμένης Τρίτης, θὰ μείνῃ ἀλησμόνητο, ἀφοῦ τὸ περίφημο Χατζιδομιστριωτικὸ ζήτημα μ' αὐτὸ τὸ φύλλο καὶ μόνο ἐμπήκε στὴ θέσι πού τᾶξίζε. στὴ θέσι τὴν σάτυρας καὶ τῆς παρωδίας.

Καὶ τὸ κύριο ἄρθρο τῆς «Ἐστίας» καὶ τὸ χρονογράφημα κι' ὅλες σχεδὸν οἱ πρώτες σελίδες τῆς ἡμέρας γράμμενες στὴν γλώτταν τῶν προγόνων, ξεκαοδιστικώτατα μὰ καὶ σατυρικώτατα, ἔτσι γιὰ νὰ φανῇ πῶς ἔχουν δίκιο ὅσοι φωνάζουν ὅτι μόνο μὲ τὴ σάτυρα πρέπει νὰ παντῆρῃ πιά κανεὶς στοὺς μεγαλοδασκάλους. ἀφοῦ οἱ ἴδιοι ἀπέκλεισαν τὴ σοβαρὴ κι' ἐπιστημονικὴ συζήτησι μὲ τοὺς τσαρλατινισμούς, τὶς συκοφαντίες καὶ τὰ δικολαβικὰ κόλπα πού μεταχειρίζονται.

Ἡ «Ἐστία» τῆς περασμένης Τρίτης τοὺς ἐτέλειωσε τοὺς δακτύλους. Μπράβο τῆς.

ΑΠΕΙΡΑ

συγχαρητήρια ἔλαβε ὁ κ. Μιστριώτης, καθὼς μᾶς πληροφορεῖ ἡ «Ἀκρόπολις», ἀπὸ πλεῖστα μέλη ἐκλεκτὰ τῆς κοινωνίας μας διὰ τὴν ἀνδρικήν του στάσιν εἰς τὸ γλωσσικὸν ζήτημα, καθ' ἑκάστην δε καταφθάνουσι συγχαρητήρια τηλεγραφήματα κ' ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν.

Σοβαρώτατα, βλέπετε, τὰ πράγματα. Χωρὶς ἄλλο εἰς προσεχεῖς βουλευτικὰς ἐκλογὰς ὁ κ. Μιστριώτης εἶναι ὁ ἐνδεδειγμένος ἀρχηγὸς τοῦ Δηλιγιαννικοῦ συνδυασμοῦ ἐν Ἀττικῇ.

Τὴν τιμητικωτάτην αὐτὴν θέσιν τὴν κατέκτησε μὲ τὴν γλώσσάν του—ἤγουν δηλαδὴ νὰ εἰποῦμε μὲ τὸ σπαθὶ τοῦ ὁ ἀνὴρ.

ΟΥΤΕ ΤΥΜΠΑΝΟΚΡΟΥΣΙΕΣ

οὔτε προσκλητήρια, οὔτε φωνές, οὔτε τίποτα. Ἄπλῃ καὶ σεμνὰ, ὅπως κἀνουν ὅλοι οἱ ἀληθινοὶ ἐπιστήμονες, μέσα στὸ μάθημά του μίλησε στοὺς φοιτητέες ὁ κ. Πολίτης γιὰ τὸ γλωσσικὸ ζήτημα.

Καὶ μίλησε ὄχι σὰν δημαγωγός, ἀλλὰ σὰν ἀνθρώπος τίμιος καὶ σὰν ἐπιστήμονας σοβαρός, πού σέβεται καὶ τὸν ἑαυτὸν του καὶ τὸ Πανεπιστήμιο καὶ τοὺς ἀκροατέες του—σὰν ἀνθρώπος πού θέλει νὰ νοιῆξῃ τὰ ματὰ τῶν ἀκροατῶν πρὸς τῆς Ἐπιστήμης

αὐτὸ ἀπὸ κείνον, πού κάνει σ' ἄλλες χώρες, ἀφοῦ κ' οἱ φυλλάδες αὐτῆς τῆς πενταετίας ἀναγκάστηκαν νὰ ζωοῦσαν μπροστὰ στὰ ἀναγνώσματα τῶν ἐφημερίδων, δὲ μᾶς μένουν παρὰ τὰ περιοδικὰ γιὰ νὰ μᾶς δείξουν πῶς σκεφτόμαστε γιὰ ὅλα τὰ σημεῖα τῆς τέχνης, πῶς δουλεύουμε γιὰ τὰ γράμματα καὶ ποιοὶ εἶναι ἴσα μὲ σήμερα οἱ καρποὶ τῆς δουλειᾶς μας αὐτῆς.

***

Πιὸ ἀληθινὴ βάση γιὰ νὰ ζεταστῆ κάθε ζήτημα, πού εἶναι σφιχτοδεμένο μὲ τὴ ζωὴν ἐνός λαοῦ, θάρω πῶς δὲν εἶναι ἄλλη ἀπὸ τὴν ψυχολογική. Ζητῶντας μέσα στὰ διάφορα σημεῖα, πού θὰ βρεῖ κανένας μπροστὰ του—ἐνῶ θὰ τραβᾶι ἡρεμα καὶ μὲ φωτισμένη συνείδησι καὶ δίκιαι κρίσι στὴ μελέτη γιὰ τοῦτο ἡ ἐκείνο τὸ θέμα, πού τὸ ἐπιποθέτησε πρῶτα καλὰ στὸ νοῦ του—τοὺς ψυχολογικοὺς νόμους καὶ τὸν ψυχολογικὸ δεσμὸ τῶν σημείων αὐτῶν, φτάνει πιὸ σταθερὰ στὴν ἀλήθειαν καὶ στὸ δίκιο χωματίσμα τοῦ καθενὸς. Καὶ σὲ μιὰ τέτοια ζέτασι, σὰν αὐτὴ πού κατὰπιασα, ἡ ψυχολογικὴ ἀνάλυσι πρέπει νὰ κινῆ τὸ κύριο σημάδι. Κι' ἀλήθεια τί δὲ μπορεῖ νὰ βγάλει κανένας ἀπὸ τὰ μέτρα τὰ φύλλα τῶν σημερινῶν περιοδικῶν γιὰ τὸ χαραχτήρα

τὶς ιδέες, τὴ σκέψῃ, τὴν ἠθικὴν βάση, τὴ κοινωνικὴν θέσιν τοῦ Ἑλληνα, πού γράφει, καὶ τοῦ Ἑλληνα, πού διαβάζει! Κι' ἀκόμα μιὰ σύγκρισι ἀνάμεσα στὰ περιοδικὰ, πού βγαίνουν σήμερα ἢ βγήκαν ἔδω καὶ λίγα χρόνια, μ' ἐκεῖνα, πού ἔβγαίναν ἄλλοτε μποροῦν νὰ μᾶς δώσουν τὴν πιὸ καθαρὴ εἰκόνα τῆς ζωῆς μας καὶ τῆς προόδου μας.

***

Ι. Ξετάζοντας σήμερα κανένας τὰ λιγοστὰ—εἶναι ἀλήθεια—περιοδικὰ, πού θέλουν νὰ δείξουν κάποια συστηματικὴ δουλιὰ καὶ νὰ χαράξουν σημάδια στὸ δρόμο τῆς πνευματικῆς ζωῆς μας, βρίσκει πολλὰς ἀφορμὰς γιὰ νὰ σκεφτεῖ καὶ γιὰ τὰ πιὸ γενικὰ πράματα, πού ἔχουν σχέση βαθύτερη καὶ μὲ τὴν ἄλλη ζωὴν μας. Σὲ καθένα ἀπ' αὐτὰ μπορεῖ νὰ μελετήσῃ τὴν πολὺτροπὴ φανέρωσι κάθε δοκιμῆς καὶ προσπάθειας, πού ὁ νοῦς τοῦ νεώτερου Ἑλληνα ἔκανε γιὰ νὰ φτάσῃ σὲ κάποιο ὄριο τῆς Τέχνης τῆς ἡ τῆς ἀληθινῆς ἢ τῆς ψεύτικης. Μπορεῖ νὰ παρακολουθήσῃ τὴν γλήγορη ἢ τὴν ἀργολέυτη σκέψῃ μιανῆς κοινωνίας, πού ἀκόμη δὲν εἶδει τί λογῆς εἶναι, μὰ καὶ γι' αὐτὸ εἶναι πιὸ κατὰλληλως γιὰ μελέτη.

Ἡ ἀλήθεια εἶναι, πῶς στὰ σημερινὰ περιοδικὰ

μας δὲ βρίσκειται καθαρὸ ξεχωρίσμα γιὰ τοῦτο ἡ ἐκείνο τὸ εἶδος τῆς σκέψῃ ἀπὸ τὸ καλλιτεχνικὸ αἶσθημα ὡς στὴ φιλοσοφικὴ ἀντίληψι τοῦ καθενὸς ὅλα εἰσπνώνονται ἀνακατωμένα, χωρὶς σειρὰ ἢ λόγο, ἀσυνείδητα τίς πιὸ πολλὰς φορές. Τραβοῦν τὸ δρόμο τους ὅλα χωρὶς νὰ ξέρουν καλὰ-καλὰ γιὰτί ἀναγκάζονται νὰ πάρουν τὸ δρόμον αὐτὸ καὶ χωρὶς νὰ γίνετα καμμιά ἐρώτησι πού θὰ κατασταλάξουν. Καὶ γιὰ τοῦτο δὲν πρέπει νὰ ζητήσουμε μέσα στὶς πολλὰς ἢ λίγες σελίδες τοῦ καθενὸς περιοδικοῦ μιὰ ὀρισμένη καλλιτεχνικὴ ἀντίληψι, ἕνα ὀρισμένο φιλολογικὸν τύπο, ἕνα ὀρισμένο φιλοσοφικὸν σύστημα, μιὰ ὀρισμένη κριτικὴ ἐργασίαν. Μὰ μέσα στὴν ἀκαταστασίαν αὐτὴν μποροῦμε νὰ βροῦμε χίλια δυὸ ἄλλα σημάδια, πού νὰ μᾶς δείχνουν πῶς σκεφτεται ὁ Ἑλληνας πού γράφει καὶ πῶς ὁ Ἑλληνας πού διαβάζει. Μποροῦμε νὰ βροῦμε τοὺς λόγους καὶ τίς ἀφορμὰς γιὰτί ὁ ἀγῶνας γιὰ τὴν ιδέα δὲν ἔχει ἀκόμα ριζώσει μέσα στὴν ψυχὴ τοῦ νεώτερου Ἑλληνα καὶ γιὰτί δὲν ξέρει αὐτός τί νὰν τοῦ ἀρέσει καὶ τί ὄχι. Κι' ἀκόμα ποιοὶ εἶναι οἱ αἵτιοι τῆς κατὰστασης αὐτῆς.

(ἀκολουθεῖ)

και της 'Αλήθειας το φως, κι' όχι να τους αποστραβώνη για να περνάη για σοφός με τις μπουρμπουλιθρες του, όπως κάνουν οι Μιστριώτηδες.

— Ουδεις δικαιούται, ειπε, να όριση την γλώσσαν του 'Εθνους, ουδέ να προβαίνη εις αλόγους εκφράσεις κατά των έργατων των 'Ελληνικων γραμμάτων, των αγαπόντων την πατρίδα αυτών, όπως πάντες οι 'Ελληνες, θα είναι δε άνάξιον του Πανεπιστημίου να κολουθήσωσι οι φοιτηται συμβουλάς δυστυχώς τεινούσας προς δυσφήμισιν του 'Ελλ. Κράτους.

'Ετσι μιλάνε οι 'Επιστήμονες, κ. Μιστριώτη! Δέν δημοκοπούν και δέν μπαγαποντεύουν και δέν—θα στο πούμε πιά κι' αυτό για να ήσυχάσουμε!—μεταβάλλουν την μεγάλη αίθουσα του Πανεπιστημίου σ' έκλογικό κέντρο για να μετακομίσουν μια όρ' αρχήτερα τον κ. Δηλιγιάννη στην 'Αρχή, πότε με το ζήτημα της γλώσσας και πότε με του Εύαγγελίου το ζήτημα.

Τι καθόσαστε και δέν ζητάτε και του κ. Πολίτη την απόλυσι, αφού με τα σεμνά του λόγια απόδειξε κολοκυθένια την πολύκροτη άγόρευσί σας;

ΑΚΟΥΣΤΗΚΕ

κι' αυτό την περασμένη Κυριακή τάπόγευμα άπ' έξω από το Πανεπιστήμιο.

— Που ήσουν, αδερφέ, και δέχασα δλο τάπόγευμα;

— Είχ' άνεθ' άπάνου στο Πανεπιστήμιο.

— Να κάνης τί;

— Μωρέ, πέρασα θαυμάσια! 'Ετελοούντο στην μεγάλη αίθουσα του Πανεπιστημίου τα φ α ι δ ρ υ ν τ ή ρ ι α γιατί μιλούσε ο Μιστριώτης για την γλώσσα!

ΟΜΟΛΟΓΟΥΜΕ

πως την πιο σοφή γνώμη για το γλωσσικό ζήτημα και για τη μετάφρασι των αρχαίων δραμάτων, την ειπε ο κ. Δ. Γρ. Καμπούρογλου, γαρνιρισμένη με καλαμπουράκια και με μυθιστορικές παραπομπές.

Να τη σχολιάσουμε την γνώμη του, δέν είναι καμμιά ανάγκη. 'Ο κ. Δ. Γρ. Κ. άνήκει στη προνομιοϋχο εκείνη τάξι των ανθρώπων που είν' ελεύθεροι να λένε δ,τι θέλουν, χωρίς να δίνουν κανενός λογαριασμό. Παιρνουμε μονάχα ένα κομματάκι από την πολύκροτη συνέντευξι των «Καιρών» και σ'ε το προσφέρουμε για να... ξύσετε τα δόντια σας:

ΑΓΚΑΘΙΑ ΚΑΙ ΤΡΙΒΟΛΟΙ 3

JUDAS ERRANT

ΜΠΕΚΑΝ ΚΛΕΦΤΑΙΣ Σ' ΤΟ ΜΑΝΤΡΙ...

Ήβνε τ' αποδοσιδία που έφερε με καμάρι σ' την κρινούριζα θέσι του για τον έπαρχο και τον ταμιά! π'εν κι' κλάμα π'εν! Ηώς να πάη τώρα σ' την Κούμη μ' άδειανά τα χέρια; ο έπαρχος δέν θα τον πάρη για γαιδοϋρι ξεστρωτο: "Α! δέν γίνεται αυτό το πράγμα, πρέπει με κάθε τρόπο να γλυτώση τ' αποδοσιδία του... Δέν ήταν τάχα δυνατό να κλέψη... τους κλέφταις; Μπ'α! και γιατί όχι; αυτό θα ήτανε μεγάλη ζυπνάδα του! "Όσο για τους γάλους, τους κα' οθρεμμένους γάλους που όλου τους ματαζάναε, έπρεπε να το πάρη άπόφασι: δέν ήταν πράγματα να κρυφθούν, δέν μπορούσε βέβαια να τους καταπιή κι' ο-λάκκιρους να τους ξαναβγάλη, όπως τον 'Ιωνά το σκυλόψαρο—τι διάολο θερία ήτανε κεινο! Μπορούσε

«— Τα αρχαία ελληνικά έργα, κ. Καμπούρογλου, πρέπει να μεταφράζονται;

— Να μεταφράσουμε την γλώσσαν μας!; 'Εκατέθηκε ποτέ εις τον νοϋν των 'Αγγλων να μεταφράσουν τον Σαίξπηρ;

— 'Αλλά...

— 'Αλλά δέν έχει εδώ άλλα. 'Ο πηγαίνων νακούση μετά θρησκευτικής εύλαβείας αρχαίαν τραγωδίαν, πρέπει να έχη μέσα του τα απαραίτητα εκπαιδευτικά διανοητικά και ψυχικά εφόδια. Να γνωρίζη δηλαδή ικανά περι αρχαίου δράματος κτλ. να έχη μελετήσει το πρωτότυπον με τ' απαραίτητα βοηθήματα, να γνωρίζη καλά τον αρχαίον βίον, τον αρχαίον πολιτισμόν, την αρχαίαν κοινωνίαν, και κατόπιν να πάρη το καπέλλο του και να πάη εις το θέατρον.....»

Πάρτε και σεις το καπέλλο σας, φορέστε το, για να μπορείτε να το βγάλετε έπειτα, να χαιρετίσετε τον κ. Δημητράκη και να του πητε:

— Σπολλάτη σας! Μας εφώτισες!

ΟΣΣΙΑΝ

ΚΟΛΜΑ

Είναι νύχτα και μονάχη στην άνεμοδαρμένη ράχη άφημένη βρισκουμαι. 'Ο αέρας ήχολογεί στο βουνό. Το ποτάμι κατακυλάει άπ' το βράχο. Καμμιά καλύβα άπ' τη βροχή δε με φυλάει, στον άνεμοδαρμένο βράχο άφημένη.

'Εβγα από πίσω άπ' τα σύννεφα σου φεγγάρι και σεις άστέρια της νύχτας βγήτε! "Ας με πάει, κανένα φως, το τόπο που μονάχος ο αγαπημένος μου αναπαύεται άπ' το κυνήγι! με το τόξο κοντά του άτέντωτο, και με τα σκυλιά λαχανιασμένα γύρω του. 'Αλλά δώ μονάχη στο βράχο του φυκιασμένου ποταμιού πρέπει να καθωμαι. Το ποτάμι κι' ο αέρας ρυάζονται. Μά δέν ακώ τη φωνή του αγαπημένου μου! Γιατί άργει ο Σάλγγας μου: να ξεχάσε το ταξιδιό του ο άρχοντας του βουνού: Να ο βράχος, να το δέντρο, να και το ποτάμι που βουίζει!

Σύ μουταξες νασαι 'δω τη νύχτα. "Αχ! που πήγε ο Σάλγγας μου; Με σε ήθελα να φύγω άπ' τον πατέρα μου, με σε άπ' τον περιήφανο αδερφό μου.

'Η γενιά μας εστάθηκε πολύ καιρό έχθρη, μά μεϊς Σάλγγας μου δέν εϊμαστε έχθροι.

Πάψε λιγάκι, αέρα! και συ ποτάμι για λίγο στάσου βουβό! για ν' ακουστή ή φωνή μου μακριά: για να την ακούση ο διαβάτης μου! Σάλγγα! εγώ ή Κόλμα σου φωνάζω. 'Εδώ 'ναι το δέντρο κι' ο βράχος αγαπημένε μου Σάλγγας! 'Εδώ 'μαι κι' εγώ. Γιατί άργεις ναρθης. Να! το ήσυχο φεγγάρι προβάλλει. Το ρέμα στη λαγκαδιά λαμποκοπάει. Οι βράχοι στο γκρεμό άπάνω άσπρίζουνε. Μά δέν τον βλέπω άπάνω στο ψήλωμα. Τα σκυλιά του δέν έρχονται να μου μηνύσουν πως έρχεται. 'Εδώ πρέπει μονάχη να καθωμαι!

'Αλλά ποιό κοιτόνται κοντά μου στο δάσος; Εϊναι ο αγαπημένος μου κι' ο αδερφος μου: Μιλήστε μου αγαπημένοι μου! Στη Κόλμα δέν άπαντάνε. Μιλήστε μου: εϊμαι μοναχή! 'Η ψυχή μου από φόβους βασανίζεται! "Αχ! εϊναι νεκροί! Τα σπαθιά των εϊναι κόκκινα άπ' τη μάχη. "Ωχ αδερφέ μου; "Αχ! και τους δύο σ'ε αγαπούσα! Τι να πώ για εϊπανιό σας. Συ ήσουν ωραίος σε μυριάδες μέσα στο λόφο άπάνω! κι' αυτός ήτανε στη μάχη φοβερός. Μιλήστε μου, ακούστε την φωνή μου, ακούστε με, αγαπημένοι μου. 'Αλλ' αυτοί εϊναι βουβοί, για πάντα βουβοί; ψυχρά, ψυχρά σ'ε τη γη εϊναι τα στήθια των! "Ωχ! άπ' το βράχο του λόφου, άπ' τη κορυφή των άνεμοδαρμένων γκρεμών, μιλήστε, σεις φαντάσματα των πεθαμένων! Μιλήστε δέν θα σκιαχτώ! Που πήγατε ναναπαυθήτε: Σε ποιά σπηλιά του βουνού θα σ'ε βρώ; Καμμιά σιγαλή φωνή δέν ακώ στον άνεμο, καμμιά μισοπνιγμένη άπόκριση στην άνεμοζάλη!

Καθωμαι στη λύπη μου περιμένο με δάκρυα την αύγή! Και σεις φίλοι των νεκρών, σκάψετε τάφο: άλλα μη τον σκεπάσετε πρώτου 'ρβή ή Κόλμα. 'Η ζωή μου φεύγει σαν όνειρο, γιατί να μείνω πίσω: 'Εδώ μαζί με τους αγαπημένους μου θέλω ν' αναπαυθώ στο ποτάμι του βράχου που ήχολογεί.

"Όταν ή νύχτα θ' άπλώνεται στο λόφο, όταν οι άγριοι αέρηδες σηκώνονται, το φαντάσμα μου θα βρίσκεται στον άνεμο μέσα, και θα κλαίη το θάνατο των αγαπημένων μου. 'Ο κυνηγός θα μ' ακούη από τη φυλάχτρα του. Θα σιαάζεται και θ' αγαπάη τη φωνή μου! γιατί ή φωνή μου θ'ανα γλυκειά για τους φίλους, κι' εγώ πολυ αγαπούσα τους φίλους μου.

I. A.

όμως να καταπιή κι' άγγιχταις να ξαναβγάλη της λήρας του, τί χαρά του! Μπορούσε να κρύψη τα μυρωδάτα του τρίγωνα, που 'πίτηδες τα παραέγειε σ' τη Χαλκίδα, το μαύρο χαβιζάρι του, τ' αύγοτάραχο, ίτως ίσως και τ' αύγά, που τ'αχε ένα ένα διαλεμμένα—Καρδιά δάσκαλε! λίγη θέλησι χρειάζεται και τα πιο δύσκολα κατορθώνονται. Δέν έχεις καιρό να χάνης: άρχισαν οι κλέφταις από πέρα να ψάχνουν ένα ένα και σε λίγο θάρθη κι' ή σειρά σου—Μ' αυτή τη σκέψη ποντικοδυναμόνει ο δάσκαλος και σιμόνοντας ένα κλέφτη:

—Τούριε άρχηγέ—του λέει σιγανά—λύσε μου σε παρακαλώ πολυ τα χέρια, γιατί έχω ανάγκη, και πάλι μου τα δένεις.

'Ο κλέφτης κοιτάζε καλά καλά την ήμερη μούρη του δασκάλου και τον έλυσε ξεγνοιαστο, μη βάνοντας κακό σ' το νοϋ του. Σαν έλύθηκε ο δάσκαλος τραβήξε το γαιδοϋρι του σύριζα σ' ένα πουρνάρι και χωμένους από πίσω του... εκλεψε τους κλέφταις! 'Ελυσε πρώτα με βιά το κομπόδεμα του και κατάπιε, σαν κέπια, της τρεις λίρες πούφερνε: πέντ' εζη σφάντζικες και κ'ανα δηό τάλλαρα του "Όθωνα τάφησε πιά σ' την τύχη, ρίχνοντάς τα σ' τον κόρφο του. 'Υστερα βρήκε σ' το ταγάρι του τ' αύγοτάραχο και το μαύρο χαβιζάρι, διπλωμένα με τάξι σε χαρτιά, και τάρ-

ριζε με τρόπο... σ' τη βράκα του. 'Ετσι, μόλις έκανε να σαλέψη, κ'ατι μέσ σ' την βράκα πήγαυε κι' έρχότανε, σαν το βαρϋδι της καμπάνας. 'Ηθε ύστερα ή σειρά της χάρτινης σακούλας με τα τρίγωνα: όπως όπως την έχωσε κι' αυτή σ' τον κόρφο του, μεσ' άπ' το φαρδιό του πουκάμισο, του ξεχείλωσε και τουρλώθηκε σε τόση μια μεγάλη καμπούρα! 'Η δυσκολία ήτανε τ' αύγά. 'Εδώ για μια στιγμή κόντεψε να χάση τ' αύγά με τα καλάθια, μά δέν άργησε ναρθ' ή θεία φωτισί: βρήκαν μια χαρά και τ' αύγά τον τόπο τους: άλλα έκουφε σ' της τσέπαις της πατατούκας του, άλλα μεσ τον κόρφο του, κάτ' άπ' ταις μασχάλαις, και τα πιο πολλά... σ' την τουρλωμένη φεσάρα του. Την έβαλε ανάποδα, την μισογέμωσε μ' αύγά, και, σάβοντας πολυ το κεφάλι, σαν ναθελε να προσκυνήση το δεσπότη, την ξαναφόρεσε σιγά σιγά, ανακατασμένα άπ' αυτην την ώρα να στείνεται σαν το λυκο μονόπαντα, γιατί σε κάθε δυνατό κούνημα το καμπαναριό αυτό του κεφαλήου του κινούνει να πέση! Ευχαριστημένος τότε ο δάσκαλος ξανακρέμασε το ταγάρι και περιμενε θοορετά τους κλέφταις να τον ρωτήσουνε. 'Τ' εϊχε δά να φοβηθή; όλα ήσαν κρυμμένα!...

—Τ' έχς, όρε γέρο, σ' το δισάκι σου: δει λύσ' το να το ιδούμε—πρόσταζε το πρωτοπαλλικαρο

ΣΑΙΕΠΗΡ

ΑΦΡΟΔΙΤΗ ΚΑΙ ΑΔΩΝΙΣ

(Συνέχεια)

Τὰ χεῖλη σου προσκόλλησε στὰ ἰδικὰ μου (ποῦ εἶν' ἐξ ἴσου πορφυρᾶ ἄν και τῶν ἰδικῶν σου δὲν ἔχουν τὴν γλυκύτητα!) Εἰς σὲ ἀνήκει τὸ φιλίμα ἐξ ἴσου ὅσον και σ' ἐμένα. Γιατὶ χαμηλοθλέπεις εἰς τὴ γῆν! Τὴν κεφαλὴ σου ὕψωσε! στὰ ματιά μου κοιτάξον!

MIX. ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

— ΒΑΣΙΩ ΒΑΛΑΝΤΩΜΕΝΗ. Δὲν ξέρω πόσοι θὰ τὸ διαβάσουν τὸ διήγημα τοῦ κ. Σωτήρη Κορτσᾶ, και πόσοι ἀπὸ κείνους ποῦ θὰ τὸ διαβάσουν, θὰ μπερέσουν νὰ νοιώσουν ἐκεῖνο τὸ κάτι τὸ ἀσύλληπτο και τ' ἀνομάτιστο ποῦ τὸ στολιζει μὲ τόσο ὁμορφιὰ και ποῦ σκεπάζει τόσες τεχνικές του ἀτέλειες. Γιατὶ ἔχει ἀτέλειες τὸ διήγημα τοῦ κ. Κορτσᾶ, ἀτέλειες ποῦ θὰ τις βρῆ σκορπισμένες ἐδῶ κ' ἐκεῖ, ἄλλου περισσότερες και ἄλλου λιγότερες ἐκεῖνος ποῦ δὲν θάρκεσθῃ μονάχα στὴν ζωντανὴ του γλῶσσα και στὸ ἀγνό αἰσθημα ποῦ σκορπιεται ἀπὸ κάθε σελίδα του, ἀπὸ κάθε γραμμὴ του ἀκόμα, μὰ θὰ ζητήση μέσα σ' αὐτὰ τὰ πολυτίμα στολίδια και τὴν Τέχνη, ποῦ ὁ συγγραφέας ἤ δὲ θέλησε νὰ τὴν καλέσῃ βοηθὸ στὴ δουλειά του, ἢ τὸ θέλησε και δὲν τὸ κατόρθωσε.

Θὰ μοῦ πῆτε πῶς ἀπὸ Τέχνη παραχορτάσαμε πιὰ. Θὰ μοῦ πῆτε πῶς ἡ Τέχνη δὲν εἶναι κάποτε τίποτ' ἄλλο παρὰ φκιασίδι γιὰ νὰ κρύβῃ στέρωσι μυαλοῦ και νεκρωμάρα αἰσθήματος. Δίκιο ἔχετε. Συμφωνοῦμε σ' αὐτό, ἄν μάλιστα συμφωνήσετε και σεῖς μαζί μου, ὅτι μπροστὰ σ' ἕνα περίτεχνο μὲ φόβιο ἔργο, πρέπει νὰ προτιμηθῇ κανεὶς ἕνα ἄτεχνο μὲ ζωντανό. Και τὰ δημοτικὰ τραγούδια μας τὰ θάνατα, τέχνη ὅλα δὲν ἔχουν, ἔχουν ὅμως ὅλα μέσα τους ζωὴ. Και στὴ ζωὴ μπροστὰ, φασκελώνει κανένας και τέχνη και τεχνίτες.

Τέτοια εἶναι κ' ἡ «Βάσιω Βαλαντωμένη». Ἀπὸ τέχνη, λιγα πράματα. Μιὰ ὑποθεσοῦλᾶ κοινὴ πολὺ κοινή. Ἡ Βάσιω, πανώρεια Ἡπειρώτισσα, παντρεύεται, μὰ ὁ ἄντρας της, ὁ Γεώργιος της, ὕστερ' ἀπὸ λίγες μέρες, φεύγει μακριὰ στὰ ξένα, ὅπως ὅλοι κει πάνω, γιὰ νὰ δουλέψῃ, γιὰ νὰ κερῆ βιός.

Φεύγει λοιπὸν ὁ Γεώργιος κ' ἀφήνει τὴ Βάσιω του, νυφοῦλα μὲ χλωρὰ ἀκόμη τὰ λουλούδια τῆς λειμονιάς, νὰ θυμᾶται τίς λίγες στιγμὲς τῆς εὐτυχίας ποῦ πέρασε μαζί του και νὰ κλαίῃ γιὰ τὸ πικρὸ του χωρισμό. Τὸ μαρᾶζι ποῦ τῆς γενναίει ὁ χωρισμός αὐτός, τὴν σιγολοῦνει ὅταν τὸ κερὶ και τὴν φέρνει ἀπάνου στὸ χόνο, ὕστερ' ἀπὸ τὸ γάμο της, στὸν τάφο.

Αὐτὸ εἶναι ὅλο. Ἀπὸ ἕνα τραγουδάκι λαϊκὸ ξε-

κινάει ὁ συγγραφέας, ἀπὸ τὸ τραγούδι ποῦ τὸ θέλει ὁ ἴδιος πῶς φανερώνει τὸν πόνο τοῦ λαοῦ:

Τ' ἔχεις Βάσιω μ' κ' ἄρρωσταίνεις
κ' οὐλο δένεις τὸ λαιμό;
Τὸ ποῖς γιατρὸς θὰ σὲ γιατρέψῃ
τὸ θυμιαίνομαι κ' ἐγώ!

Ἀπὸ τὸ τραγουδάκι αὐτὸ ξεκινάει και ξετυλίγει τὸν πόνο τῆς Βάσιως μέσα σὲ σκράντα ἐφτὰ γράμματα ποῦ τὰ στέλνει ἡ ἴδια στὸν ξενητεμένο Γεώργιο της.

Πέτε πῶς ἡ «Βάσιω Βαλαντωμένη» δὲν εἶναι διήγημα. Πέτε πῶς σὰς ἐμπιστεῦθηκε κάποιος φίλος σας ἕνα σωρὸ γράμματα ποῦ τᾶστειλε μιὰ νειό-νυφη στὸν ξενητεμένο ἄντρα της, διαβάστε τὰ γράμματ' αὐτὰ, κ' ἔπειτ' ἄν μπορεῖτε μὴν πάτε νὰ σφίξετε τὸ χέρι ἐκείνου ποῦ τᾶγραψε και νὰ τὸν εὐχαριστήσετε ποῦ σὰς ἔκανε νὰ περάσετε λίγες στιγμὲς μέσα σ' ἕνα δροσερὸ ἄνθοςόπι.

Διαβάστε ἕνα γράμμα, τὸ τρίτο ἀπ' ὅλη τὴ σειρά, και θὰ δῆτε.

2 Ἰερίου 1898

Γλυκεῖά μου ἀγάπη,

Τὸν πατέρα τὸν ἔχομε καλλίτερα, εἶναι καλά πές, τώρα, σηκῶνεται κάπου-κάπου και φέρνει γύρα μέσα στὸ σπίτι, ἀλλὰ τρέμουν τὰ πόδια του, μὲ τὸ στα-νὸ στέκεται ὀρθός και ὁμως πάντα ἀποζητᾶει νὰ σηκῶνεται. πάντα θέλει νὰ περπατῇ, ἄν και βλέπει πῶς μὲ μεγάλη δυσκολία τὸ κατορθώνει.

Σκελετίζεται πολὺ χάμου, τὸ περισσότερον γιατί δὲν βροῖσκει κουθέντα ἢ μάνα βαρύνεται νὰ κάθεται οὐλο σημά του, και βροῖσκει ἀφορμὴ και φεύγει ἀπὸ ἐκεῖ ὅταν λοιπὸν μένει μόνος του, ἀρχίζει και φωνάζει ἀλλὰ σήμερα εἶχε κουθέντα, ἴλαθεν ἡ θεῖα Ἐλένη, και περάσανε μαζί οὐλο τὸ δειλινο, τᾶπανε ἔτσι και ἔτσι, ἔμαθε ἡ καῦμένη πῶς εἶχαμε γράμμα και ἴλαθε νὰ μᾶς εὐχηθῇ. — ὅταν ἐρχότανε, ἐγὼ ἤμουν στὴν πόρτα, και ἴμα τῆν εἶδα ἀρχισε τὰ χτυπᾶρ δυνατὰ ἢ καρδιά μου, τὰ διαστῖσα και δὲν μπόρεγα νὰ τῆς μιλήσω θυμᾶσαι τὴν παραμονὴ τῆς φεύγας σου ποῦ μᾶς νῦρε μονάχους στὸν οὐντᾶ;

Ἐκεῖνη τὴ ὠρα κατορθώσαμε νὰ βοεθοῦμε μόνοι, γιατί ἀπὸ τὸ πρῶτ' εἶχαμεν ἐπισκέψεις, μόλις βρο-θηκαζμόνη ἀπέναντί σου, σ' ἐπιασα ἀπὸ τὸ χέρι μὲ βία, και σ' ἀγαπῶ Γεώργιο μου, σ' ἀγαπῶ, σου εἶπα: —τρέμω οὐλόβολος Βάσιω μου, δὲν μὲ βλέπεις; μοῦ εἶπες σὺ, και ἀλήθεια ἔστρεμες ὅταν ἔβαλες ἀπάνω στὸν ὄμο μου τὸ ἄλλο σου χέρι, ἀνατινάζουνταν οὐλάκερο, μὲ τᾶλλο χέρι κρατοῦδες τὸ δικὸ μου, και οὐλόρθοι ποῦ εἶμασαν ἐπιασαμε τὴν κουθέντα:

—Θὰ φύγῃς, Γεώργιο μου, θὰ πᾶς μακριὰ στὰ ξένα.

ἕνα γέρο, ποῦ παρέκει καθύτανε, κλαίοντας τὴ μοῖρά του.

—Τί νᾶχω, π'δὲ μ' ὁ ἔρμος. Ψώνισα κᾶτ' γιὰ τὸ καλύδι μ' ἀπ' τὴ Χαλκίδα, μπόσκα πράματα. Νά! σᾶματις εἶναι τίποτε κρυφὸ;

Κι' ἔβγαλε ὁ γέρος ἀπ' τὸ δισσάκι ἕνα μπουκαλί μὲ ρακί, δὺς τρεῖς πλάκικες σαποῦνι, ἕνα μάτσο κερῖα, γιὰ τὴν ἐκκλησιὰ τοῦ χωριοῦ του, μιὰ χαρτελλα μακαρόνια και ἄλλα τιποτένια πράμματα.

—Ἄν θέτε, παιδιὰ μ', και τὸ πουγγί μ' χάρισμά σας! Εἶπε ξανὰ και ξεκρεμῶντας ἀπ' τὸ λαιμὸ του ἕνα βρώμικο σακκουλάκι ἀδειασε κᾶνα δὺς δραχμαῖς, ὅλο μπακίρες.

—Φερ' τὰ κερῖα, ρὲ γέρου, νὰ τ' ἀνάψωμ' σ' τὸν Ἄϊ-Νικόλα και ἄϊ χάσου μὲ τ' ἄλλα. Κάτσε και βουβάσ' αὐτοῦ σ' τὴ γωνιὰ σ'! Τσιμουδιά!... Ποιὸς εἶν' αὐτοῦνος π' χῶθηκε μὲσ' σ' τὰ πονάκια ὅταν τὸ ζαγάρ; ὁ φουρούλα βράκας εἶνε; ἔβγα δᾶξ ρὲ χαντακουμένε! Κνήσ' γιὰ λιγάκι! Σ' πᾶρ' ὁ διάολος και σὲ σήκουσε!

Ἐο καπερός ὁ δάσκαλος ξεπρόβαλε, ὅταν καμαρωμένη νύφη, ἀπ' τὸν κρυψῶνα του και σταθῆκε μπροστὰ σ' τὸν κλέφτη, μὲ τὰ χεῖρά του σταυρωμένα, ἔτοιμος, θαρρεῖς, νὰ πῇ τὸ μᾶθημά του.

— Ἐγὼ τούριε ἀρχηγέ, δημοδιδάσκαλος....

— Σοῦ! Νὰ κραινὸς ἄμα σὲ ρωτᾶν! Ποιὸς σοῦ ἴλσε τὰ χεῖρια, ρὲ ζωντόβολο!

— Εἶχ' ἀνάγκη νὰ σὰς χωρῶ, και μοῦ τᾶλσε κειὸ τὸ παλλικαρι, μὲ τὸ μακρὸ τὸ μουστάκι...

— Γιατὶ, ὁρὲ, μοῦχς κρυψῶνα τὸ πρνᾶρ'; τί χαρχαλοῦδες τόσο ὠρα ὅταν τὸ ποντίκ' σ' τὸ ντουλαπ'; Ἐ ρε ζωντόβολο! Ἀνάγκη εἶχε, εἰ; θαρρεῖς δὲν γλιέπ' κ' ἀπὸ πίσου μ' Τί κνιέται, ρὲ, μέσ' σ' τὴ βράκα; Ἄμ αὐτοῦνο τὸ καρβέλ' ποῦ βρέθηκε γιὰ σ' τὸν κόρφο σ'; Στάσ' ὁρὲ χαντακουμένε! ποῦ πᾶς, ὁρὲ, ποῦ πᾶς;

Ἐ κλέφτης ἄπλωσε τὴ χερουκλα του ν' ἀρπᾶξῃ τὸ δάσκαλο ἀπὸ τὰ στήθεια, μ' αὐτὸς δὲν εἶχε σκοπὸ ν' ἀρπᾶξῃ χωρὶς ὑπεράσπισι τὰ τρίγωνα. Ὅταν ἀληθινὸς ρωμηὸς ἔκανε ἀμέσως μιὰ κανονικὰ ὑποχώρησι κᾶνα δὺς βήματα, ἔχοντας πάντα σ' τὸ νοῦ του νὰ μὴ πολυσαλεψῇ τὸ φορτωμένο κεφάλι του!

— Ἐ ρὲ τὸ ζᾶπ' πῶς περπατᾶει ὅταν συγκαμμένος! Τ' ἔχς, ὁρὲ, κρυμμένο σ' τὸν κόρφο σ'; οὐ-λαῖς γκαστρώθηκαν σ' τὴν κοιλιὰ και σὺ, χαντακουμένε, σ' τὰ στήθεια; Νά! φωτιὰ νὰ σὲ κάψ'!!

Ἐ δάσκαλος σ' τὴν ὑποχώρησι ἔφθασε τὸ γα-τδοῦρι του και κει σαστισμένος στηρίχθηκε. Πρὶν τὸ θολωμένο μυαλό του βγάλῃ καμμιὰ κριτί, μιὰ γερῆ

κατακεφαλίκα τοῦ κατεβάσε ὁλοτρόγυρα σωστὸ καταρ-ράχτη ἀπὸ αὐγοζούμι! Φέσι κ' αὐγὰ ἔγειναν μιὰ χιντρή πῆτα, κολλημένη στραβὰ σ' τὸ καύκαλό του.

— Ἄϊ, ἄϊ, οὐ καταραμένους! Κατὰ ντίπ αὐγο-λείμνονου μοῦ ἴγινε! χᾶ, χᾶ, χᾶ! Γηῶμ' με γλυκαδῖα κ' αὐγὰ τῆν κόρφο τ'... χᾶ, χᾶ, χᾶ!

Φώναξε σκασμένος σ' τὰ γέλοια ὁ κλέφτης, κ' ἕνα ἕνα, τ' ἄτυχα τρίγωνα και τ' αὐγὰ πετάχθη-καν ἀπ' τὸν κόρφο τοῦ δασκαλου σ' τὴ λερωμένη φουσττανέλλα του. — Ἄει! αὐτοῦνα πιὰ φᾶτα, νὰ μὴν παραπονιέσ'—εἶπε σ' τὸ τέλος, βγάζοντας και τὴ σακκουλά μὲ κᾶνα δὺς τρίγωνα ποῦ ἴμεναν ἀκόμη μέσα, και μὲ μιὰ παλλικαρίσια σκουνητῖα κατᾶστυθῃ ἔφερε τὸ δύστυχο δάσκαλο σὲ πολὺ ἄταχτη ὑποχώρησι... γκαρμίσθηκε δηλαδῆς κατάκωλα, νοιώθον-νὰ κολλοῦν σ' τὰ μηρῖα του, ὅταν μπλάστρια, τ' αὐγοτάραχα και τὸ μαῦρο χαβίαρι.

— Σκλήχιασ' κει! πύρωσ' τ' αὐγὰ σου και μὴν κραινὸς! σ' ἔπαχ' τοῦ μαῦρο φεῖδ' ἔλα νὰ ἰδοῦμι τώρα τὴν κυρά, τ' ἔχει νὰ μᾶς δῶση ἀκόμα. ἔλα γρήγορα νὰ τελειῶνομε!

(Ἀκολουθεῖ)

—Θα σάβω ταίρι μου στο κρύο και στην παγωνιά.

—'Αγάπα με στα ξένα, Γεώργό μου, στέλνε μου λόγια γλυκά.

—Μέσ' στην καρδιά σου, ταίρι μου, τώρα τα θερμά φίλιά μου.

—Με σφάζει η ματιά σου, Γεώργό μου.

—Τα χείλη σου με αλλοιιάζουν ταίρι μου.

—Τό χαμόγελό σου μ' αρωσταίνει, με παραδέρνει, Γεώργό μου.

—'Η ασπράδα του λαιμού σου με λιγώνει, μου πέρνει τη λαλιά, ούλόγλυκό μου ταίρι.

—Νά λάμψει ο ήλιος.

—Νά, λαμπροκοπούν τα παχουλά σου μάγουλα.

—'Αστράφτουν τα μάτια σου, αγάπη μου, βγάζουν φωτιές.

—Φουφουρίζουν οι κόρφοι σου, Βάσιω μου, σπαρταρίζουν ούλοένα.

Την στιγμή αυτή άκουσαμε πατήματα, άμέσως χωρήσαμε και οι δύο, σύ πύρες αυτήν και μείνατε στον ούντᾶ, και μιλούσατε· έγω κατέβηκα στο ύπογειο και μάζευα τα ρούχά σου· εκεί με πήρε το παράπονο και άρχισα να κλαίω· μου φαίνονταν πώς με τό πολύ τό κλάμμα ξαλάφρωνα, πώς μου περνούσε κάτω ο πόνος αλλοίμονον όταν περιμένη κανένας να ξαλαφρώνη τούς πόνους του με τό πολλά δάκρυα.

Σε φιλώ στα μάτια.

'Η γυναικά σου

ΒΑΣΙΩ

**

'Έχει στείλει κι' άλλα καλύτερα γράμματα η Βάσιω στον άντρα της. Μά δεν έχει να κάνει αυτό τίποτα. Από τό ένα καταλαβαίνετε και τόλλα, άφου όλα είναι καταπλημμυρισμένα από Ζωή κι' από Αίσθημα.

Γιά τή γλώσσα τους, τή ζωντανή, τή άληθινή, τή Ρωμείκη επί τέλους, δε λέω τίποτα. Μά και τί να πώ: Πάει να μιλήση κανείς για γλώσσα σήμερα, που ο Μιστριώτης άποκαλεί προδότες και όλετῆρες του 'Εθνους όλους όσους γράφουν Ρωμείκα, ο δε σοφός και χαλκέντερος φίλος μου κ. Πολύβιος, χωρίς να ξέρη πώς τά «Κορακιστικά» ή «Κορακιστικά» γραφήκανε για να παραδώσουν τις γλωσσικές θεωρίες του Κοραή, παίρνει τή νερούλιασμένη αυτή σάτυρα για να κεραυνοβολήση τόν καταπτυστο Παλαμζ και τούς διασφειρόντας τήν μελιόρητον γλώτταν των Πολυβίων τραγωδιών:

Δ. Η. Τ.

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

—κ. Judas Errant. Τόν λάβαμε και τόν «Πάτερ 'Ηλίω». Πολύ καλός. Θα σᾶς γράψουμε αύριο μεθαύριο που θα μᾶς μείνη καιρός.—κ. Νουμαφύδακα. Βεβαίότατα. Και κάθε μέρα νάβγαινε ο «Νουμάς», καλύτερα θάτανε, μά... υπάρχουν πολλοί λόγοι που τόν αναγκάζουν να τυπώνεται κάθε Κυριακή. Τό προχτεσινό φύλλο ήταν έκτακτο. 'Ισω: αν μᾶς δώση τήν άδεια ο κ. Μιστριώτης, θα βγάλουμε κι' άλλο ένα έκτακτο τήν άλλη Πέμπτη. Τό φύλλο τῆς Κυριακής, βλῆπετε, είναι μ'όχτώ σελίδες κ' έχει τις ταχτικές επιφυλλίδες του.—κ. Ν. Σεφ. στην Καλαμάτα. Προχτες που τέλειωσε τή φλυαρία του ο Μιστριώτης, ρώτησε κάποιος έναν άκροατή του από τό εξωτερικό: «Για τί πράμα μίλησε ο άφέντης αυτός;» «Μά για τή Μακεδονία, θαρρώ!» «Είπε και τίποτ' άλλο;» «Είπε και πώς η γλώσσα μας δεν είναι καθαρή!» 'Ο άκροατής τίποτ' άλλο απ' αυτό δεν κατάλαβε. 'Ο,τι άλλο καταλάβατε σεις, αν θά διαβάσετε τόν λόγον του, μᾶς τό γράφετε, παρακαλούμε.

ΠΑΡΘΕΝΑΓΩΓΕΙΟΝ

ΠΡΙΝΑΡΗ-ΦΟΥΝΤΟΥΚΛΗ
ΟΔΟΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΡ. 26Α

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ
ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΚΑΤΑ ΤΗΝ 31 ΟΚΤΩΜΒΡΙΟΥ 1903

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΝ

Είς μεταλλικόν
Ταμείον)
» Τραπεζικά γραμμάτια 'Ιονικής Τραπεζης
» Κερματικά » διδραχμα και μονόδραχμα
'Εξωτερ. λογαριασμοί. ('Αντίτιμον μεταλ. εις το εξωτερικόν
(Προϊόν εκδοθέντος 'Εθν. Δαν. εις χρ. 'Ελ. Σι.
δην. 4 οιο του 1902
Δάνειον προς τήν 'Ελλ. Κυβέρν. επ' αναγκαστική κυκλοφ. τραπ. γραμ.
» » » » διδραχμων και μονοδραχμων
'Ομολ. 'Εθνικων δανειων (Εις χρ. δρ. 23,767,036.80
(» τραπ. γραμ. » 29,870,993.75
Προεξοφλήσεις
Καθυστερήσεις προεξοφλήσεων
Δάνεια και ανοικτοί λ)σμοί επ' ενεχύρω χρηματογρ.
Δάνεια επ' ενεχύρω εμπορευμάτων
Δάνεια και ανοικτοί λ)σμοί επί υποθήκη
Δάνεια εις δήμους λιμένας, και λοιπά νομικά πρόσωπα
Χορηγήσεις εις γεωργικηματαίια
Καθυστερήσεις χορηγήσεων εις γεωργικημ. και γραμ. Πρ. Τραπ.
'Ηπειροθεσσαλίας
Μετοχαι εις εγχωριους 'Εταιρίας
Συμμετοχή εις Τράπεζαν Κρήτης
Τοκομερίδια εν γένει
Καταστήμ. Τραπεζ. και κτήμ. εξ αναγκαστ. εκποιήσεων
'Απικτήσεις επισφαλείς
'Εξοδα εγκαταστ. (ιδίως δαπάνη κατασκευής τραπεζ. γραμματίων)
Διάφοροι λογαριασμοί
Λογαριασμοί τρίτων εν τῷ εξωτερικῷ
'Υπηρεσία 'Εθνικων δανειων εις χρυσόν
Λογαριασμός εξαγ. συμμετοχῆς Κυβερνήσε. εις κέρδη εκ τρ. γραμμ.
'Εξαγορά προνομίου Προνομ. Τραπεζης 'Ηπειροθεσσαλίας
Προμήθεια τροπῆς λαχειοφόρου δανείου (εις τραπ. γραμμάτια
Διάφορα

31 'Οκτωβρίου 1903	30 Σεπτεμβρίου 1903
1,713,948.30	1,684,271.24
1,483,040.—	3,349,840.—
5,190,396.—	5,150,712.—
16,499,079.23	20,035,111.42
6,761,399.56	7,448,362.36
68,778,575.42	68,778,575.42
13,500,000.—	13,500,000.—
53,638,330.55	53,727,878.55
22,079,193.39	22,235,472.17
3,033,281.70	2,947,825.90
12,009,136.54	11,882,308.43
1,522,618.05	1,334,108.55
52,126,225.10	53,092,469.90
41,976,372.19	42,092,690.76
9,472,783.90	11,430,888.70
5,151,962.69	4,633,926.61
4,060,202.25	4,060,202.25
4,500,000.—	1,500,000.—
8,087,776.84	8,042,782.24
2,391,282.87	2,402,672.57
1,690,713.34	1,688,429.96
414,624.42	62,743.92
619,398.21	1,640,270.74
10,166.90	20,822.05
1,935,360.—	1,935,360.—
1,520,000.—	1,520,000.—
650,000.—	650,000.—
405,974.52	290,041.63

ΠΑΘΗΤΙΚΟΝ

Μετοχικόν Κεφάλαιον
'Αποθεματικά κεφάλαια
Τραπεζικά γραμμάτια εν κυκλοφορία :
I Διά λ)σμών τῆς Κυβερνήσεως δρ. 68,778,575.42
II » » Τραπεζης 64,063,350.36
Κερματικά γραμμάτια διδραχμα και μονόδραχμα
Καταθέσεις άνευ τόκου εις μεταλλικόν
Καταθέσεις άνευ τόκου
'Επιταγαι πληρωτέαι
Μερίσματα πληρωτέαι
Καταθ. Δημ.σ. διά χορηγήσεις δανειων κατά τόν ΒΦΜ' νόμον
Διεθν. Οίκ. 'Επιτροπή λ)σμός καταθ. εν δημ.
υπεγγ. προσ. (Εις χρυσ. δρ. 57,848.80
(» τρ. γρ. » 2,037,411.73
'Υπηρεσία 'Εθνικων δανειων εις χρυσόν
» » » » τραπεζικά γραμμάτια
Καταθέσεις Δημοσίου εις χρυσόν
Καταθέσεις Δημοσίου επί τόκῳ εις τραπεζ. γραμμάτ.
'Εντ. κατάθ. Δημ. εις χρ. διά τήν κατασκ. Σ. Π-Δεμερλή-Συνόρ.
» » » » τραπ. γραμμάτια
Καταθέσεις Δημ.σ. εις τραπεζ. γραμμ. κατά τόν Νόμον 'ΒΦΕ'
Καταθ. έντοκοι.
Λαχειοφόρον δάνειον Τραπεζης
'Υπηρεσία λαχειοφόρου δανείου Τραπεζης
Καταθέσεις Ταμειυτηρίου
Διάφορα

338,321,451.97	347,230,678.63
20,000,000.—	20,000,000.—
13,500,000.—	13,500,000.—
132,841,925.78	136,952,817.48
13,500,000.—	13,500,000.—
574,399.45	500,626.65
14,845,919.07	15,101,333.56
1,296,438.16	1,965,132.01
372,934.86	510,074.16
283,749.94	283,749.94
2,095,260.53	3,580,695.01
248,437.55	330,737.—
516,801.94	635,556.57
1,895,243.49	606,934.74
6,761,399.56	2,595,243.49
4,401,737.88	7,448,362.36
5,406,499.30	5,250,432.67
5,406,499.30	5,406,499.30
64,063,315.—	63,778,176.86
47,621,970.—	47,621,970.—
798,699.—	948,236.—
3,378,150.43	3,366,782.37
3,918,599.25	4,246,252.22
338,321,451.97	347,230,678.62

'Εν 'Αθήναις τῆ 6 Νοεμβρίου 1903

'Ο Διευθυντής του Λογιστηρίου

Π. Α. ΚΟΥΤΣΑΛΕΗΣ